Indikatívny prehľad opatrení navrhovaných v rámci Architektonickej politiky Slovenska

Architektonická politika Slovenska (APS) je strategický rámec, ktorého realizácia si vyžaduje uplatnenie širokého spektra nástrojov zasahujúcich do právnej, inštitucionálnej, finančnej, technickej aj vzdelávacej roviny. Cieľom typológie implementačných nástrojov je identifikovať základné mechanizmy, prostredníctvom ktorých možno zabezpečiť prenos strategických cieľov do praktických postupov a konkrétnych intervencií v území. Tieto nástroje majú komplementárny charakter – navzájom sa dopĺňajú, podmieňujú a vytvárajú ucelený systém implementácie politiky.

V rámci APS možno rozlíšiť šesť základných typov nástrojov: **legislatívne, metodické, technické, finančné, investičné a vzdelávacie**. Každý typ predstavuje špecifickú formu zásahu do riadenia rozvoja priestoru – od tvorby záväzných právnych predpisov cez odborné štandardy a dátové systémy až po priame investície a rozvoj kapacít. Spoločne zabezpečujú, aby sa princípy kvalitného, udržateľného a kultúrne citlivého prostredia stali systematickou súčasťou plánovania, výstavby a správy územia na všetkých úrovniach verejnej politiky. Účinná implementácia APS predpokladá, že jednotlivé typy nástrojov budú aplikované v koordinácii – legislatívne opatrenia definujú rámec, metodické a technické nástroje umožňujú jeho praktické uplatnenie, finančné a investičné mechanizmy zabezpečujú realizáciu v praxi a vzdelávacie opatrenia vytvárajú dlhodobú kapacitnú bázu pre jeho udržateľnosť. Takto koncipovaný systém nástrojov umožňuje prepojiť strategické ciele APS s reálnym výkonom územného plánovania a architektonickej praxe.

Legislatívne opatrenia predstavujú nástroje systémovej úpravy právneho prostredia, ktorého cieľom je vytvoriť záväzný rámec pre uplatňovanie princípov architektonickej politiky. Ich podstatou je implementácia požiadaviek na kvalitu prostredia, udržateľnosť, integritu krajiny a kultúrne dedičstvo do zákonov, vykonávacích predpisov a noriem s právnou záväznosťou. Umožňujú zosúladenie sektorových politík a procesov územného plánovania, stavebného konania, ochrany životného prostredia a hospodárenia s územím. Zároveň zabezpečujú, aby zásady APS mali oporu v legislatíve a neostávali iba v rovine odporúčaní. Legislatívne opatrenia tvoria základ pre trvalé a jednotné uplatňovanie princípov Baukultur vo verejnej politike, a tým garantujú ich udržateľnosť v čase.

Typické príklady: úprava vyhlášok o pozemkových úpravách s väzbou na krajinné plánovanie; integrácia aspektov desegregácie a inklúzie do územnoplánovacej legislatívy; zosúladenie stavebného zákona s cieľmi klimatickej adaptácie a environmentálnej stability.

Metodické opatrenia predstavujú kľúčový implementačný nástroj nelegislatívneho charakteru, ktorého cieľom je zabezpečiť jednotnú a odbornú interpretáciu zásad architektonickej politiky v praxi. V podobe metodík, manuálov, odborných usmernení a štandardov umožňujú

transformovať strategické ciele na aplikovateľné postupy pre samosprávy, odbornú obec a verejnú správu. Uľahčujú implementáciu princípov kvalitného a udržateľného plánovania bez potreby legislatívnych zmien, pričom reflektujú regionálne a miestne špecifiká územného rozvoja. Ich funkcia spočíva v kodifikácii dobrej praxe, zvyšovaní kvality odborných výstupov a v podpore procesnej homogenity medzi jednotlivými úrovňami riadenia územia.

Typické príklady: metodika pre kompaktný a polycentrický rozvoj sídiel; manuál mediácie a participácie v územnom plánovaní; usmernenia pre verejné obstarávanie s uplatnením kvalitatívnych kritérií; metodické štandardy pre integráciu zelenej infraštruktúry.

Technické opatrenia zahŕňajú tvorbu a prevádzku dátových, analytických a digitálnych systémov, ktoré slúžia ako operatívny nástroj výkonu územného plánovania, hodnotenia a monitoringu. Ide o opatrenia, ktoré podporujú implementáciu APS prostredníctvom digitalizácie, integrácie priestorových údajov a zavádzania nástrojov priameho monitorovania javov v území. Ich význam spočíva v posilnení dôkazmi podloženej verejnej politiky (evidence-based policy), zvýšení transparentnosti a efektívnosti rozhodovacích procesov, ako aj v podpore interoperability medzi rezortmi a úrovňami správy. Technické opatrenia zároveň umožňujú vytvárať spätnú väzbu pre hodnotenie účinnosti prijatých stratégií a opatrení.

Typické príklady: systém monitorovania zastavaného územia založený na digitálnom obraze krajiny; prepojené GIS nástroje na koordináciu pozemkových úprav a územného plánovania; národná databáza zelenej infraštruktúry a krajinných prvkov.

Finančné opatrenia predstavujú ekonomické nástroje na podporu implementácie cieľov architektonickej politiky prostredníctvom verejných zdrojov, grantových schém, daňových stimulov alebo kombinovaných finančných mechanizmov. Ich účelom je motivovať subjekty verejnej správy, súkromného sektora aj občianskej spoločnosti k realizácii aktivít, ktoré prispievajú ku kvalite prostredia, no nemajú bezprostrednú trhovú návratnosť. Finančné opatrenia zároveň plnia funkciu multiplikátora – vytvárajú finančný impulz pre projekty so spoločenskou hodnotou, podporujú synergické investície a znižujú riziko environmentálne a sociálne nežiaducich zásahov. V kontexte APS predstavujú nevyhnutný predpoklad realizácie nekomerčných opatrení zameraných na regeneráciu krajiny, ochranu kultúrnych hodnôt a rozvoj verejných priestorov.

Typické príklady: dotačné schémy na spracovanie krajinnoplánovacích štúdií; finančné modely na podporu adaptačných opatrení v sídlach; programy revitalizácie brownfieldov a marginalizovaných komunít.

Investičné opatrenia sú zamerané na priamu fyzickú realizáciu projektov, ktoré napĺňajú ciele architektonickej politiky. Predstavujú prechod od strategickej roviny k realizačnej, pričom spájajú plánovací, finančný a projektový rozmer. V praxi ide o investície do infraštruktúry, verejných budov, krajinných prvkov či adaptačných zásahov, ktoré demonštrujú princípy kvalitnej výstavby, udržateľnosti a architektonickej kultúry. Investičné opatrenia majú modelový a multiplikačný efekt – slúžia ako overené príklady pre ďalšie samosprávy a podporujú šírenie dobrých praktík.

Ich význam spočíva aj v zviditeľnení výsledkov APS prostredníctvom konkrétnych a merateľných výstupov v území.

Typické príklady: realizácia prírode blízkych adaptačných opatrení; investície do verejných priestranstiev a zelenej infraštruktúry; rekonštrukcie verejných budov podľa princípov Baukultur.

Vzdelávacie opatrenia predstavujú horizontálnu kategóriu nástrojov zameraných na rozvoj ľudských zdrojov a kapacít pre implementáciu architektonickej politiky. Posilňujú odborné, manažérske a participačné kompetencie aktérov verejnej správy, akademického prostredia aj občianskej spoločnosti. Ich cieľom je systematicky zvyšovať schopnosť inštitúcií aplikovať princípy kvalitného prostredia, participácie, inklúzie a interdisciplinárnej spolupráce. Vzdelávacie opatrenia podporujú kultúrnu zmenu v chápaní územného rozvoja a vytvárajú predpoklady pre udržateľnú implementáciu legislatívnych, metodických i investičných nástrojov.

Typické príklady: školenia samospráv v oblasti inkluzívneho územného plánovania; programy zvyšovania manažérskych kompetencií riaditeľov a úradníkov; odborné vzdelávanie projektantov a architektov v oblasti prírode blízkych riešení a klimatickej adaptácie.

1. Sídla a krajina

Cieľ 1.1.1 Zabezpečiť ochranu a rozvoj kultúrnej krajiny Slovenska s cieľom zachovať jej genius loci, historický kontext, regionálne špecifiká a prírodné hodnoty.

Číslo opatrenia: 1.1.1.1	**Názov opatrenia**: Podporiť vznik podrobnejších, lokálne zameraných krajinnoplánovacích štúdií, ktoré rešpektujú špecifiká identity územia a nadväzujú na KPŠ na úrovni krajov.
Typ nástroja: investičné Časový horizont: dlhodobý	**Hlavný gestor**: UUPV SR, Spolupráca: obce a VÚC
Cieľová skupina: samosprávne kraje v prípade, že riešia mikroregión, mestá a obce SR	
Bližší popis opatrenia: Analýza možnosti financovania vrátane dotačnej schémy UUPV SR aj na lokálne KPŠ. UUPV SR realizuje prípravu KURS a KPŠ na úrovni SR na ktorú nadväzujú KPŠ VÚC s potenciálom rozšírenia KPŠ na lokálnu úroveň. Odporúčaný podklad pre krajinnoplánovaciu štúdiu je možné zahrnúť aj dokumentáciu ochrany prírody, a to Programy starostlivosti, Regionálny územný systém ekologickej stability (RÚSES) a Miestny územný systém ekologickej stability (MÚSES). Prostredníctvom krajinnoplánovacj štúdie, ktorá je územnoplánovacím podkladom sa dokumentácia ochrany prírody premietne do územnoplánovacej dokumentácie.	
Merateľné ukazovatele: • Počet obcí/počet mikroregiónov, ktoré si obstarali / vypracovali KPŠ • Miera vyčerpania dotačnej schémy za rok / nepokrytý dopyt	

Potrebné zdroje: • *Finančné zdroje*: Dotačná schéma UUPV SR (účelové výzvy na spracovanie lokálnych KPŠ). Odhadované finančné náklady budú predmetom výstupu z analýzy	
Strategický rámec: • Legislatívne ošetrenie dotačnej schémy	Míľniky: • Každoročné vyhodnocovanie - po ukončení dotačného obdobia • Vyhodnotenie k roku 2032 (bude sledovať reformu územného plánovania)

Číslo opatrenia: 1.1.1.2	Názov opatrenia: Využívať krajinnoplánovacie štúdie v rozhodovacích procesoch verejnej správy, najmä rezortov zodpovedných za ochranu prírodných hodnôt, kultúrno-historických hodnôt a udržateľného hospodárskeho využívania krajiny.
Typ nástroja: metodické Časový horizont: dlhodobý	Hlavný gestor: UUPV SR Spolupráca: MŽP SR, MK SR, MPRV SR, ŠOP SR, obce a VÚC
Cieľová skupina: orgány verejnej správy, obce a VÚC, odborníci a projektanti, verejnosť, zodpovedné inštitúcie	
Bližší popis opatrenia: Medzirezortná koordinácia a monitoring činnosti. Rezorty budú oslovené už pri tvorbe KPŠ- spoločná tvorba zadania: a) územnoplánovacieho podkladu v príprave návrhu územnoplánovacej dokumentácie alebo jej zmien a doplnkov, b) odborného podkladu v súvislosti s pozemkovými úpravami, c) podkladu pre návrh a realizáciu konkrétnych opatrení v krajine, d) odporúčacieho odborného podkladu pre zohľadnenie návrhu pri činnosti orgánov verejnej správy a ďalších subjektov, či obce a VÚC, e) odborného podkladu pre spracovanie iných územných štúdií.	
Merateľné ukazovatele: • Podiel realizovaných opatrení definovaných v KPŠ • Počet zapojených ÚOŠS • Počet účastníkov školení	
Potrebné zdroje: • *Personálne kapacity*: - zamestnanci verejnej správy na úrovni štátu, krajov a obcí – najmä pracovníci MŽP SR, MPRV SR, MK SR a UUPV SR - odborní garanti z oblasti krajinnej ekológie, kultúrnej krajiny a územného plánovania • *Finančné zdroje*:	

- v rámci schválených limitov rozpočtov dotknutých kapitol štátneho rozpočtu/subjektov verejnej správy pri dodržaní celkového limitu verejných výdavkov na príslušný rozpočtový rok a príslušných rozpočtov obcí a VÚC za účelom zvyšovania odbornej spôsobilosti a vzdelávania	
Strategický rámec: • Zákon č. 200/2022 Z. z. o územnom plánovaní • Stratégia environmentálnej politiky do roku 2030 cieľ 2.5 Vytvoriť a uplatňovať integrovaný koncept ochrany krajiny	Míľniky: • Každoročné vyhodnocovanie- po ukončení dotačného obdobia • Vyhodnotenie k roku 2032 (bude sledovať reformu územného plánovania)

Číslo opatrenia: 1.1.1.3	Názov opatrenia: Podporovať dôslednú koordináciu procesov a dát medzi pozemkovými úpravami a územným plánovaním v súlade s platnou legislatívou, s cieľom zvýšiť ich praktickú synergiu pri efektívnom využívaní krajiny.
Typ nástroja: organizačné Časový horizont: dlhodobý	Hlavný gestor: UUPV SR Spolupráca: obce a VÚC, Okresné úrady, SPF, ÚGKK SR, MPRV SR
Cieľová skupina: mestá, obce, spracovatelia pozemkových úprav, vlastníci pozemkov	
Bližší popis opatrenia: Využitie ÚPD ako záväzného podkladu pri tvorbe pozemkových úprav.	
Merateľné ukazovatele: Súlad s územným plánovaním: • Percentuálny súlad projektu PÚ s platnou územnoplánovacou dokumentáciou (0-100%) • Existencia schválenej krajinnoplánovacej štúdie v danom území (áno/nie) • Počet identifikovaných rozvojových plôch podľa ÚPD, ktoré projekt PÚ priamo rieši	
Potrebné zdroje: • *Personálne kapacity*: - projektanti pozemkových úprav, odborní pracovníci katastrálnych, pozemkových a lesných odborov okresných úradov, zamestnanci orgánov územného plánovania (obce a VÚC, UUPV SR, okresné úrady v sídle kraja) • *Technologické zdroje*: - GIS nástroje na vizualizáciu, analýzu a synchronizáciu údajov z procesov pozemkových úprav a územného plánovania - systémy na monitoring pozemkových úprav, integrované dátové platformy, prepojené mapové a projektové databázy	
Strategický rámec: • Koncepcia usporiadania pozemkového vlastníctva SR	Míľniky: • Vyhodnotenie k roku 2032 (bude sledovať reformu územného plánovania)

• Existujúce nástroje pozemkových úprav a územnoplánovacej dokumentácie. Ochrana pôdneho fondu je v súlade s princípmi udržateľného rozvoja a Európskym dohovorom o krajine.	

Číslo opatrenia: 1.1.1.4	**Názov opatrenia**: Posilniť koordináciu medzi procesom výberu katastrálnych území pre pozemkové úpravy a územným plánovaním, s cieľom zosúladiť priority pozemkových úprav s potrebami rozvoja územia a klimatickej adaptácie, v spolupráci s MPRV SR a v rámci platného legislatívneho rámca.
Typ nástroja: legislatívne Časový horizont: krátkodobý	**Hlavný gestor**: MPRV SR, Spolupráca: UUPV SR, ÚGKK SR, MŽP SR
Cieľová skupina: mestá, obce, spracovatelia pozemkových úprav, vlastníci pozemkov	
Bližší popis opatrenia: V spolupráci s MPRV SR prezentovať vplyv pozemkových úprav na procesy územného plánovania v Komisii pre vyhodnotenie kritérií na stanovenie naliehavosti vykonania pozemkových úprav a výber katastrálnych území a zaradenie člena UUPV SR do tejto komisie	
Merateľné ukazovatele: Každodoročná zmena hodnotiacich kritérií a váh	
Potrebné zdroje: • *Personálne kapacity*: - interné odborné kapacity dotknutých rezortov • *Legislatívne/inštitucionálne predpoklady*: - úprava metodických pokynov a vyhlášok MPRV SR k pozemkovým úpravám s dôrazom na: a) väzbu na územné plánovanie a krajinnoplánovacie štúdie, b) zohľadnenie ekologických a klimatických aspektov, c) zohľadnenie strategických cieľov územného rozvoja (napr. dostupnosť verejných priestorov, zadržiavanie vody, biodiverzita).	
Strategický rámec: • Návrh opatrení na urýchlené vykonanie pozemkových úprav v SR“ (ďalej len „Materiál“), schváleného uznesením vlády č. 358 z 21. augusta 2019, podľa ktorého sa majú v priebehu 30 rokov vykonať pozemkové úpravy vo všetkých 3103 katastrálnych územiach	**Míľniky**: • 2026 - 2028 - Realizácia opatrenia

Cieľ 1.1.2 Implementovať efektívne adaptačné a regeneračné opatrenia v krajine s cieľom zvýšiť jej odolnosť voči zmene klímy a zabezpečiť ekologickú stabilitu.

<table>
<tr><td>Číslo opatrenia: 1.1.2.1</td><td>Názov opatrenia: Zintenzívniť spoluprácu na inštitucionálnej úrovni medzi kľúčovými rezortmi zodpovednými za plánovanie, ochranu, tvorbu a manažment krajiny, vrátane zastavaných území.</td></tr>
<tr><td>Typ nástroja: inštitucionálne
Časový horizont: dlhodobý</td><td>Hlavný gestor: UUPV SR
Spolupráca: MŽP SR, MPRV SR, SKA (krajinní architekti)</td></tr>
<tr><td colspan="2">Cieľová skupina:
pracovníci štátnej správy (MŽP SR, MPRV SR, MD SR, MIRRI SR, ÚPV, MV SR) a verejnej správy.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Bližší popis opatrenia:
Zriadenie pracovnej skupiny v gescii UUPV SR zloženej z odborných pracovníkov kľúčových rezortov s cieľom posilniť koordináciu v plánovaní krajiny vrátane zastavaných území. Skupina sa zamerá na prepojenie klimatickej odolnosti, ekologickej stability a architektonickej kvality pri zásahoch do územia. Cieľom je zosúladenie stratégií a nástrojov jednotlivých rezortov pre efektívnu aplikáciu adaptačných a regeneračných opatrení s dopadom na kvalitu krajiny .</td></tr>
<tr><td colspan="2">Merateľné ukazovatele:
• Počet realizovaných koordinovaných výstupov alebo nástrojov vzniknutých v spolupráci viacerých rezortov v oblasti plánovania a manažmentu krajiny</td></tr>
<tr><td colspan="2">Potrebné zdroje:
• <u>Personálne kapacity</u>:
- interné odborné kapacity dotknutých rezortov
• <u>Legislatívne/inštitucionálne predpoklady</u>:
- vytvorenie spoločných pracovných mechanizmov (napr. medziodborové konzultácie, pravidelné zasadnutia, zdieľanie dát a kapacít).
- zohľadnenie potreby synergie v príprave nových stratégií, zákonov a výziev z verejných zdrojov.</td></tr>
<tr><td>Strategický rámec:
• Stratégia adaptácie SR na zmenu klímy,
• Koncepcia ochrany prírody a krajiny,
• Strategický plán rozvoja vidieka SR
• Existujúci implementačný rámec: Koordinačná rada vlády SR pre klimatickú politiku
• Stratégia environmentálnej politiky do roku 2030 cieľ 2.5 Vytvoriť a uplatňovať integrovaný koncept ochrany krajiny</td><td>Míľniky:
• 2026 - vytvorenie pracovnej skupiny, plán výstupov z činnosti pracovnej skupiny, návrhy opatrení
• 2027+- výročná správa z činnosti</td></tr>
</table>

Číslo opatrenia: 1.1.2.2	**Názov opatrenia**: Analyzovať a upraviť legislatívne predpisy na úseku poľnohospodárstva a lesného hospodárstva tak, aby sa aplikovali opatrenia stanovené v územnoplánovacích dokumentáciách pre realizáciu adaptačných a regeneračných opatrení v krajine.
Typ nástroja: legislatívne Časový horizont: krátkodobé	**Hlavný gestor**: UUPV SR, Spolupráca: MŽP SR, MPRV SR, MIRRI SR
Cieľová skupina: obce a VÚC, obyvatelia krajiny	
Bližší popis opatrenia: Vytvorenie medzirezortnej pracovnej skupiny v gescii UUPV SR, ktorej činnosťou bude analyzovať stav legislatívy, kompetencií a opatrení v schválených stratégiách a dotačných mechanizmoch, zistenie problémov a navrhnutie ich riešení primárne v oblasti legislatívy, prípadne aj financovania s cieľom zlepšiť vzájomnú prepojenosť a nadväznosť jednotlivých zákonných procesov.	
Merateľné ukazovatele: • počet identifikovaných problémov • počet navrhnutých riešení • počet uskutočnených legislatívnych úprav alebo iných opatrení (technických alebo metodických)	
Potrebné zdroje: • *Personálne kapacity*: - interné odborné kapacity dotknutých rezortov • *Legislatívne/inštitucionálne predpoklady*: - revízia súvisiacich zákonov (napr. zákon o ochrane prírody, stavebný zákon, vodný zákon, zákon o EIA/SEA) a ich zosúladenie s cieľmi klimatickej adaptácie a regenerácie krajiny	
Strategický rámec: • Zabezpečenie integrácie aspektov klimatických zmien do nového stavebného zákona ako východiska pre legislatívnu analýzu a návrh riešení	**Míľniky**: • 2026- vytvorenie pracovnej skupiny, plán výstupov z činnosti pracovnej skupiny, návrhy opatrení • 2027+- výročná správa z činnosti

Číslo opatrenia: 1.1.2.3	**Názov opatrenia**: Integrovať prírode blízke riešenia pri plánovaní, navrhovaní a výstavbe sídelných štruktúr, dopravnej a technickej infraštruktúry s cieľom vytvoriť zdravšie a kvalitnejšie prostredie pre život ľudí.
Typ nástroja: iné Časový horizont: dlhodobý	**Hlavný gestor**: UUPV SR, Spolupráca: MŽP SR, MD SR, SKSI, SKA
Cieľová skupina: spracovatelia ÚPD, projektanti, vlastníci a správcovia TI a DI, kraje, mestá a obce	
Bližší popis opatrenia:	

Pri plánovaní a realizácii dopravnej a technickej infraštruktúry je potrebné začleniť do tímov krajinných architektov a odborníkov na krajinné plánovanie. Cieľom je zabezpečiť odborné školenia projektantov, úradníkov a samospráv v oblasti prírode blízkych riešení a zvýšiť využitie týchto princípov už v raných fázach projektov a pri následnej realizácii dopravnej a technickej infraštruktúry a sídelných štruktúr, najmä v stavbách vo verejnom záujme tak, aby ekologická a estetická kvalita priestoru bola východiskom návrhu, nie len následnou kompenzáciou.	
Merateľné ukazovatele: • Počet vytvorených vzdelávacích programov • Počet zapojených projektantov do jednotlivých programov • Počet projektov financovaných z verejných zdrojov s preukázateľným aplikovaním prírode blízkych opatrení do projektov	
Potrebné zdroje: • *Personálne kapacity*: - odborní zamestnanci a projektanti v oblasti územného plánovania, výstavby a infraštruktúry (najmä územní plánovači, architekti, krajinní architekti, projektanti dopravnej a technickej infraštruktúry) - zamestnanci rezortov MŽP SR, MIRRI SR, UUPV SR, ako aj odborné kapacity samosprávnych krajov, miest a obcí v oblasti územného plánovania a výstavby • *Legislatívne/inštitucionálne predpoklady*: - akreditácia vzdelávacieho programu • *Finančné zdroje*: - v rámci schválených limitov rozpočtov dotknutých kapitol štátneho rozpočtu/subjektov verejnej správy pri dodržaní celkového limitu verejných výdavkov na príslušný rozpočtový rok - náklady na školenia, konzultácie a technickú pomoc, na vzdelávanie a zvyšovanie odbornej kvalifikácie	
Strategický rámec: • Stratégia environmentálnej politiky do roku 2030 cieľ 2.5 Vytvoriť a uplatňovať integrovaný koncept ochrany krajiny, cieľ 7.1 Zvýšiť využitie zelených opatrení	Míľniky: 2026 – 2028- vytvorenie vzdelávacích programov 2027- 2029- priebeh vzdelávania, aplikačná prax, zapojenie projektantov do praxe vyhodnotenie k roku 2032 (zákon č. 200/2022 Z. z. o územnom plánovaní)

Číslo opatrenia: 1.1.2.4	Názov opatrenia: Podporiť realizáciu adaptačných opatrení v krajine a sídlach a uprednostniť prírode blízke riešenia na ochranu krajiny pred eróziou, povodňami, zosuvmi, suchom a extrémnymi výkyvmi počasia.
Typ nástroja: finančné Časový horizont: krátkodobé	Hlavný gestor: MŽP SR, UUPV SR, Spolupráca: MIRRI SR, MPRV SR, MF SR, ÚOŠS, VÚC, obce a VÚC

<table>
<tr><td colspan="2">Cieľová skupina:
mestá a obce, fyzické a právnické osoby</td></tr>
<tr><td colspan="2">Bližší popis opatrenia:
V gescii UUPV SR bude zriadená medzirezortná pracovná skupina, ktorá zabezpečí návrh finančných a daňových nástrojov na podporu realizácie adaptačných opatrení v krajine a sídlach, so zameraním na prírode blízke riešenia. Opatrenia budú implementované výlučne na základe platnej ÚPD ako súčasť verejného záujmu. Zároveň sa bude podporovať zvyšovanie vodozádržnej kapacity územia, obnova a revitalizácia krajiny, vznik biodiverzitných pásov, vytváranie inundačných území a poldrov, monitoring zosuvov a obnova degradovaných území.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Merateľné ukazovatele:
• Počet vytvorených finančných a daňových modelov
• Miera vyčerpania dotácií
• Počet oprávnených žiadateľov využívajúcich daňové úľavy
• Výmera nových inundačných území, počet poldrov
• Počet obcí regulujúcich výstavbu v rizikových oblastiach
• Evidencia opatrení realizovaných a udržiavaných vo verejnom záujme</td></tr>
<tr><td colspan="2">Potrebné zdroje:
• <u>Personálne a inštitucionálne kapacity</u>:
- zriadenie medzirezortnej pracovnej skupiny, Experti na krajinné plánovanie, vodohospodárske inžinierstvo, environmentálne právo a fiškálne politiky
• <u>Finančné zdroje</u>:
- analýza možných finančných riešení a legislatívnych nástrojov (napr. daňové odpočty za ekologické opatrenia na súkromných pozemkoch, zvýhodnenie pre obce a developerov realizujúcich vodozádržné opatrenia)</td></tr>
<tr><td>Strategický rámec:
• Opatrenie podporuje ciele Stratégie adaptácie SR na zmenu klímy, Stratégie environmentálnej politiky do roku 2030 cieľ 7.2 Dobudovať potrebnú infraštruktúru , ako aj Strategického plánu rozvoja vidieka SR. Je v súlade so Strategickým rámcom digitálnej transformácie Slovenska – cieľ 4 „Inteligentný rozvoj územia“.
• Spoločná poľnohospodárska politika EÚ</td><td>Míľniky:
• 2026 – 2028 - Zriadenie a začatie činnosti pracovnej skupiny</td></tr>
</table>

Cieľ 1.2.1 Zabezpečiť udržateľný rozvoj sídel prostredníctvom efektívneho využívania vnútorných rezerv a zmiernenia negatívnych dopadov suburbanizácie.

<table>
<tr><td>Číslo opatrenia: 1.2.1.1</td><td>Názov opatrenia: Vypracovať metodiku pre udržateľnú expanziu sídiel a ich vnútorný rozvoj, ktorá bude v podrobnej miere nastavovať smerné cieľové hodnoty územnoplánovacích regulatívov.</td></tr>
<tr><td>Typ nástroja: metodické
Časový horizont: strednodobý</td><td>Hlavný gestor: UUPV SR</td></tr>
<tr><td colspan="2">Cieľová skupina:
Spracovatelia územných plánov, mestá, obce, VÚC, developeri</td></tr>
<tr><td colspan="2">Bližší popis opatrenia:
Opatrenie sa zameriava na vytvorenie metodiky, ktorá stanoví rámec smerných cieľových hodnôt územnoplánovacích regulatívov. Táto metodika by mala obsahovať presné kritériá pre hustotu zástavby, zachovanie krajinných prvkov, limity pre záber pôdy a reguláciu rozvoja územiach. Zohľadní charakter a mierku území, ich environmentálnu únosnosť, kvalitu verejných priestorov, dostupnosť infraštruktúry a rovnováhu medzi novou výstavbou a regeneráciou existujúcej zástavby. Metodika bude typologicky rozlišovať medzi rôznymi druhmi území a poskytne nástroje na hodnotenie dopadov rozvoja na infraštruktúru, životné prostredie a sociálne aspekty. Pri jej tvorbe sa budú zohľadňovať kapacitné limity jednotlivých území. Výsledná metodika bude slúžiť ako odporúčací alebo záväzný rámec pre aktualizáciu ÚPD miest a obcí v súlade s princípmi kompaktnosti, diverzity a klimatickej odolnosti.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Merateľné ukazovatele:
• Vypracovanie a schválenie metodiky do stanoveného termínu
• Počet vyškolených pracovníkov obcí a VÚC pre jej aplikáciu
• Podiel nových alebo aktualizovaných územných plánov, ktoré aplikujú metodiku</td></tr>
<tr><td colspan="2">Potrebné zdroje:
• <u>Personálne kapacity</u>:
- odborní pracovníci v oblasti územného plánovania, urbanizmu a rozvoja sídiel – najmä z UUPV SR, MIRRI SR, MŽP SR, ako aj z akademického a výskumného sektora, ÚMS a ZMOS, architekti a krajinní architekti
• <u>Legislatívne/inštitucionálne predpoklady</u>:
- upevnenie metodík ako záväzného rámca pre tvorbu územných plánov vo vybraných typoch obcí a miest
- vytvorenie systému spätnej väzby a evaluácie implementácie na úrovni obcí a VÚC.
- príprava odporúčaní na legislatívne úpravy týkajúce sa regulatívov (napr. index zastavanosti, podiel verejných priestorov, kompaktnosť sídla)</td></tr>
<tr><td>Strategický rámec:
• V súlade s Koncepciou mestského rozvoja SR</td><td>Míľniky:
• 2026- príprava a analýza vstupov</td></tr>
</table>

• Stratégia environmentálnej politiky do roku 2030	• 2027- spracovaný návrh metodiky vrátane návrhu smerných cieľových hodnôt a pilotné overenie v teréne • 2028 – finalizácia metodiky • 2029 – spustenie implementácie metodiky prostredníctvom školení, poradenstva a monitoringu uplatňovania v praxi

Číslo opatrenia: 1.2.1.2	**Názov opatrenia**: Podporiť budovanie kompaktných urbanistických štruktúr s dostupnosťou služieb, pracovných príležitostí a vybavenosti v pešej alebo cyklistickej vzdialenosti.
Typ nástroja: procesné Časový horizont: dlhodobý	**Hlavný gestor**: UUPV SR Spolupráca: MIRRI SR (mestský rozvoj)
Cieľová skupina: spracovatelia ÚPD, obstarávatelia (mestá, obce, VÚC), stavebníci	
Bližší popis opatrenia: Cieľom opatrenia je podporiť vznik kompaktných a zmiešaných urbanistických štruktúr, v ktorých sú každodenné potreby obyvateľov (bývanie, služby, práca) dostupné v pešej alebo cyklistickej vzdialenosti prostredníctvom vypracovania metodických pokynov, ktoré určia odporúčané hodnoty dostupnosti a rozsahu kultúrnej, sociálnej, vzdelávacej a zdravotníckej infraštruktúry pre rôzne veľkostné a funkčné typy sídiel. Opatrenie reaguje na problémy rozptýleného rozvoja, chýbajúcich centier a závislosti na automobilovej doprave. Prioritou je zavedenie štandardov dostupnosti základných funkcií do územnoplánovacích dokumentácií s ohľadom na reálne spádové väzby, podpora lokálnych centier vybavenosti a integrácia polycentrického rozvoja do plánovacích nástrojov. Výsledkom bude obmedzenie suburbanizácie a posilnenie udržateľného a inkluzívneho rozvoja sídel.	
Merateľné ukazovatele: • Hotový a schválený metodický dokument • Počet miest a obcí, ktoré použili metodické pokyny pri aktualizácii ÚPD • Percentuálny nárast ÚPD spracovaných podľa nových pokynov oproti celkovému počtu ÚPD na Slovensku	
Potrebné zdroje: • *Personálne kapacity*: - odborníci na regionálny rozvoj, verejnú vybavenosť, územné plánovanie a priestorovú analýzu (UUPV SR, MIRRI SR, MZ SR, MŠVVM SR) - spolupráca s univerzitnými pracoviskami, think-tankmi a samosprávami (zástupcovia krajov a obcí rôznych veľkostných kategórií). Zapojenie facilitátorov a konzultantov pre zabezpečenie participácie a testovanie v praxi • *Finančné zdroje*:	

- v rámci schválených limitov rozpočtu UUPV SR pri dodržaní celkového limitu verejných výdavkov na príslušný rozpočtový rok: Odborný výskum a návrh štandardov, verejné konzultácie a diskusné fóra s partnermi, pilotné overenie metodiky v rôznych typoch sídiel, grafické, publikačné a legislatívne spracovanie metodického dokumentu	
Strategický rámec: • V súlade s Koncepciou mestského rozvoja SR, SRK 2030, Európskou mestskou agendou, SDG 11 (Sustainable Cities and Communities) • Nadväzuje na opatrenia zelenej transformácie, klimatickej adaptácie a sociálnej inklúzie	Míľniky: • 2026- príprava • 2027- vývoj štandardov • 2028- pilotná implementácia • 2029-2030- vyhodnotenie a rozšírenie

Číslo opatrenia: 1.2.1.3	Názov opatrenia: Zaviesť systematický monitoring rozvoja zastavaného územia a výstavby s cieľom overovať dodržiavanie kapacitných limitov stanovených v územnoplánovacej dokumentácii, aktualizovať digitálny obraz krajiny a minimalizovať stavebné zásahy vo voľnej krajine.
Typ nástroja: technické Časový horizont: dlhodobý	Hlavný gestor: UUPV SR, Spolupráca: MŽP SR, okresné úrady, obce a mestá, ÚGKK SR (dátová podpora),
Cieľová skupina: obce a VÚC, developeri, odborná verejnosť, štátne inštitúcie, vlastníci pozemkov	
Bližší popis opatrenia: Monitoring sa zameria na systematické sledovanie reálneho vývoja zástavby. Bude zahŕňať využitie geodát (ortofotomozaika, vybrané údaje z katastra nehnuteľností, ÚAP, ZBGIS) a digitálneho obrazu krajiny (po jeho prijatí a sprístupnení)v rámci stavebnej reformy na sledovanie zmien vo využití územia a ich porovnávanie s platnou územnoplánovacou dokumentáciou (ÚPN, VÚC). Súčasťou bude pravidelné výkazníctvo miest a obcí o rozhodnutiach ovplyvňujúcich záber pôdy mimo intravilánu. Dátové výstupy bude spracovávať centrálna platforma pod gesciou UUPV SR, ktorá zabezpečí vizualizáciu, vyhodnocovanie a kontrolné mechanizmy vrátane spätnej väzby a upozornení na porušenie limitov.	
Merateľné ukazovatele: • Miera súladu medzi reálnym využitím územia a platnými ÚPD vrátane súladu medzi nadradenými a podradenými ÚPD vo veci rozširovania zastavaného územia • Počet intervencií zo strany štátnych orgánov (upozornenia, usmernenia, sankcie)	
Potrebné zdroje: • *Personálne kapacity*:	

- odborní pracovníci UUPV SR, regionálni GIS analytici a experti na územné plánovanie, ktorí budú koordinovať a vykonávať monitoring vývoja zástavby • *Finančné zdroje*: - v rámci schválených limitov rozpočtu UUPV SR pri dodržaní celkového limitu verejných výdavkov na príslušný rozpočtový rok v nadväznosti na pripravovaný Digitálny obraz krajiny • *Technologické zdroje*: - informačný systém postavený na cloudových riešeniach s integráciou GIS technológií, ortofotomáp, katastrálnych údajov a ÚAP. API rozhrania a analytické nástroje zabezpečujúce automatizované vyhodnocovanie aktuálneho stavu versus platná územnoplánovacia dokumentácia, vrátane mechanizmov vizualizácie, kontrolných upozornení a generovania pravidelných reportov	
Strategický rámec: • V súlade s princípmi územnej efektívnosti a ochrany pôdneho fondu definovanými v Koncepcii územného rozvoja SR • Napĺňa záväzky SR v oblasti zmierňovania záberu pôdy, Európskej územnej agendy (Territorial Agenda 2030) a cieľov EÚ v oblasti ochrany prírody a biodiverzity	Míľniky: • 2026+ realizované priebežne

Číslo opatrenia: 1.2.1.4	Názov opatrenia: Podporiť revitalizáciu a opätovné využitie zanedbaných oblastí v sídlach (tzv. brownfieldov, degenerovaných území a území s ľahkou environmentálnou záťažou) prostredníctvom zavedenia dotačných mechanizmov na prípravu projektov a infraštruktúrne dobudovanie.
Typ nástroja: finančné Časový horizont: strednodobý	Hlavný gestor: UUPV SR Spolupráca: MIRRI SR, MŽP SR, SAŽP
Cieľová skupina: Mestá, obce, developeri, vlastníci brownfieldov, investori,	
Bližší popis opatrenia: Opatrenie sa zameriava na revitalizáciu už identifikovaných brownfieldov v nadväznosti na mapovanie MIRRI SR. Cez urbanistické a architektonické súťaže, revitalizačné plány, infraštruktúrne dobudovanie a dotácie na sanáciu ľahkých environmentálnych záťaží sa vytvoria podmienky pre zmysluplné využitie týchto areálov v súlade s princípmi kvalitnej stavebnej kultúry (Baukultur). Cieľom je pretvoriť brownfieldy na kompaktné, funkčne zmiešané a ekologicky zodpovedné mestské priestory. Predmetné opatrenie bude riešené aj v súčinnosti so Slovenskou agentúrou životného prostredia, ako rezortnou odbornou organizáciou MŽP SR, ktorá sa zaoberá mapovaním brownfieldov od roku 2012. Predmetná inštitúcia zmapovala všetky slovenské mestá, k čomu vyvinula vlastnú metódu, vytvorila databázu degradovaných území/brownfieldov zameranú na celé územie Slovenska, vyvinula	

<table>
<tr><td colspan="2">vlastnú webovú aplikáciu https://www.degradovaneuzemia.sk/login.aspx, pričom aktívne spolupracuje so všetkými mestskými samosprávami, vyvinula nástroj na nahlasovanie brownfieldov a vypracovala metodické materiály.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Merateľné ukazovatele:
• Počet vyhlásených urbanistických a architektonických súťaží
• Počet revitalizačných plánov s verejnou participáciou
• Počet lokalít so zrealizovaným environmentálnym čistením</td></tr>
<tr><td colspan="2">Potrebné zdroje:
• Personálne kapacity:
- odborní zamestnanci z oblasti územného plánovania, krajinného inžinierstva a rozvojového manažmentu na úrovni ministerstiev (MŽP SR, MIRRI SR), obcí a VÚC a UUPV SR, organizátori súťaží, architekti a krajinní architekti
- zapojenie špecialistov na posudzovanie environmentálnych rizík, revitalizačné technológie a projektové riadenie
• Finančné zdroje:
- výhľadovo zdroje podporných nástrojov v rámci viacročného finančného rámca 2028 – 2034 v prípade relevantnosti.
• Technologické zdroje:
- databáza brownfieldov a nástroj na ich klasifikáciu podľa rizika, polohy a potenciálu využitia (napojenie na digitálny obraz krajiny po jeho prijatí a sprístupnení a ÚAP).</td></tr>
<tr><td>Strategický rámec:
• Implementácia: Využitie existujúcej infraštruktúry z programu Regenerácia sídel, Koordinácia s databázou brownfieldov MIRRI SR
• Strategický rámec: Národná stratégia regionálneho rozvoja Slovenskej republiky, MDVRRSR, 2007 a aktualizácia 2012), Vyhlášky č. 392/2023 Z. z., resp. vyhlášky č. 153/2024 Z. z., časti o územnoplánovacích podkladoch
• Stratégia environmentálnej politiky do roku 2030 cieľ 5.4 Sanovať najrizikovejšie územia</td><td>Míľniky:
• 2026 – 2027- Spracovanie analýzy
• 2028+ Realizácia konkrétnych krokov</td></tr>
</table>

<table>
<tr><td>Číslo opatrenia: 1.2.1.5.</td><td>Názov opatrenia: Analyzovať vhodnosť legislatívnej úpravy pravidiel pre spoluprácu medzi orgánmi územného plánovania a stavebníkmi (alebo vlastníkmi verejnej infraštruktúry) formou plánovacích zmlúv, ktorých obsahom bude definovanie povinností zmluvných strán, smerujúcich k napĺňaniu cieľov územného plánovania, ako aj pravidlá pri preskúmavaní zmlúv.</td></tr>
<tr><td>Typ nástroja: legislatívne
Časový horizont: krátkodobé</td><td>Hlavný gestor: UUPV SR, MD SR
Spolupracujúci: MV SR, obce a VÚC, odborná verejnosť</td></tr>
<tr><td colspan="2">Cieľová skupina:
obce a VÚC, súkromní vlastníci a developeri, obyvatelia,</td></tr>
<tr><td colspan="2">Bližší popis opatrenia:
Opatrenie je zmerané na analýzu rozsahu a opodstatnenosti úpravy legislatívneho rámca pre plánovacie zmluvy ako formu spolupráce medzi obcami a VÚC a stavebníkmi či vlastníkmi infraštruktúry. Zmluvy podporia zosúladenie rozvojových zámerov s verejnými cieľmi územného plánovania. Súčasťou bude aj metodická podpora a vzorové zmluvy, ktoré pomôžu zabezpečiť jednotné a efektívne využitie tohto nástroja v praxi.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Merateľné ukazovatele:
• Vypracované vzorové zmluvy (počet druhov)
• Počet konzultácií s obcami a VÚC</td></tr>
<tr><td colspan="2">Potrebné zdroje:
• možné financovanie z Programu Slovensko 2021–2027, Technická pomoc
• <u>Personálne kapacity</u>:
- najmä interné kapacity UUPV SR, MV SR</td></tr>
<tr><td>Strategický rámec:
• V súlade s pripravovanou novelou zákona č. 200/2022 Z. z. o územnom plánovaní, s princípmi NEB, Davoskej deklarácie.</td><td>Míľniky:
• 2026 – 2028 - vypracovanie analýzy a príprava legislatívneho návrhu
• 2028+ vypracovanie vzorových zmlúv a ich implementácia</td></tr>
</table>

Cieľ 1.2.2 Zvýšiť životaschopnosť, ekonomickú konkurencieschopnosť a atraktivitu sídel mimo hlavných rozvojových osí.

Číslo opatrenia: 1.2.2.1	**Názov opatrenia**: Posilniť spoluprácu malých sídel a mikroregiónov prostredníctvom koordinovaného územného plánovania, infraštruktúrneho rozvoja a podpory kultúrno-komunitných projektov.
Typ nástroja: inštitucionálne Časový horizont: strednodobé	**Hlavný gestor**: UUPV SR Spolupráca: MPRV SR, MIRRI SR, VÚC
Cieľová skupina: Mestá a obce, mikroregióny (združenia obcí)	
Bližší popis opatrenia: Opatrenie zjednocuje a systematizuje podporu malých a stredne veľkých sídel vytvorením rámca pre koordinované plánovanie a realizáciu verejných investícií v previazaných oblastiach: (1)Územné plánovanie – zavedenie mechanizmov zosúlaďovania územných a investičných zámerov na úrovni mikroregiónov a zdieľania priestorových údajov; (2) Infraštruktúra a mobilita – metodická podpora plánovania mobility so zreteľom na konektivitu a ekologickú kvalitu prostredia (cyklotrasy, verejné priestory, zelená infraštruktúra); (3) Kultúrno-komunitné vybavenie – vypracovanie návrhových štandardov a metodík pre komunitné a kultúrne centrá s kvalitnou architektúrou, podporujúcich miestnu identitu a participáciu obyvateľov. Opatrenie smeruje k tomu, aby malé sídla a mikroregióny získali nástroje, dáta, expertízu a personálne kapacity na spoluprácu, koordinované strategické rozhodovanie a realizáciu verejných projektov s vysokou pridanou hodnotou pre kvalitu života obyvateľov.	
Merateľné ukazovatele: • Počet mikroregiónov, ktoré prijali a implementovali integrované rozvojové nástroje (spoločné územné štúdie, integrované stratégie, manuály) • Podiel projektov, ktoré prešli spoločnou architektonickou alebo participatívnou prípravou.	
Potrebné zdroje: • *Personálne kapacity*: - využitie existujúcich inštitucionálnych kapacít: UUPV SR, vyššie územné celky, odbory územného plánovania a rozvoja miest a obcí. - zapojenie regionálnych plánovacích jednotiek (mikroregiónov) a ich organizačné posilnenie. - odborní pracovníci na koordináciu verejných investícií, spracovanie údajov a metodickú podporu pre obce a VÚC. • *Finančné zdroje*:	

- výhľadovo zdroje podporných nástrojov v rámci viacročného finančného rámca 2028-2034 v prípade relevantnosti	
Strategický rámec: • Priamo prispieva k cieľu zvyšovania konkurencieschopnosti a životaschopnosti mimo hlavných rozvojových osí tým, že dáva regiónom nástroje a kompetencie na tvorbu a realizáciu vlastných rozvojových rozhodnutí.	Míľniky: • 2026 – 2027- Zber potrieb mikroregiónov, mapovanie plánovacích a realizačných kapacít, návrh metodík na podporu integrovaných plánovacích procesov • 2027- Pilotné overovanie integrovaného plánovania a návrhov, legislatívna príprava, školenia pre obce a odbornú verejnosť • 2028 + Zavedenie štandardov do praxe, monitoring a zdieľanie príkladov dobrej praxe

Cieľ 1.3.1 Podporiť implementáciu a monitorovať efektívnosť mitigačných a adaptačných opatrení na zmenu klímy v sídlach.

Číslo opatrenia: 1.3.1.1	**Názov opatrenia**: Zabezpečiť efektívnu integráciu zelenej infraštruktúry v územnom plánovaní a výstavbe s cieľom zvýšiť krajinno-architektonickú kvalitu a odolnosť výstavby a znížiť jej negatívne dôsledky na prírodu a krajinu.
Typ nástroja: technické Časový horizont: strednodobý	**Hlavný gestor**: UUPV SR Spolupráca: MŽP SR, MIRRI SR
Cieľová skupina: Mestá, obce, VÚC	
Bližší popis opatrenia: Opatrenie sa zameriava na systematické zapojenie zelenej infraštruktúry do územného plánovania a výstavby ako štandardnej súčasti nových projektov. Opatrenie podporuje proaktívne začleňovanie krajinárskych a prírode blízkych riešení už v raných fázach navrhovania – napr. zachovanie biodiverzitných koridorov, adaptívne využívanie zrážkovej vody, regeneratívny dizajn či integráciu modro-zelenej infraštruktúry. Cieľom je znížiť environmentálne dôsledky výstavby, zvýšiť kvalitu a odolnosť urbanistických riešení a zosúladiť technickú, dopravnú a prírodnú infraštruktúru sídel. Opatrenie sa premietne do územných plánov, povoľovacích procesov a verejných investícií.	
Merateľné ukazovatele: • Podiel projektov s prírode blízkymi ruešeniami • Počet revitalizovaných území so zapojením zelenej infraštruktúry	
Potrebné zdroje: • *Personálne kapacity*: - architekti, krajinní architekti a krajinní inžinieri, odborníci na zelenú a modrú infraštruktúru (UUPV SR, MŽP SR, regionálne úrady) - pracovníci stavebných úradov a úradov územného plánovania, vyškolení na vyhodnocovanie environmentálnych kompenzácií - partnerstvá s akademickým sektorom a environmentálnymi mimovládnymi organizáciami pri vývoji metodík a indikátorov • *Finančné zdroje*: - dotácie z fondov EÚ (Program Slovensko v prípade dostupných zdrojov, CP 2), Environmentálny fond - povinné investície súkromných developerov do ekologických riešení (podmienky integrované do územných rozhodnutí) - grantové schémy pre obce a VÚC a občianske iniciatívy zamerané na revitalizáciu územia a adaptačné opatrenia - výhľadovo zdroje podporných nástrojov v rámci viacročného finančného rámca 2028-2034 v prípade relevantnosti	
Strategický rámec:	**Míľniky**:

• Strategický rámec: Národný integrovaný energetický a klimatický plán SR, Envirostratégia 2030 • Implementácia: Kompenzačné opatrenia sa stanú podmienkou stavebného povolenia. Projekty s nadštandardnými ekologickými riešeniami budú bodovo zvýhodnené vo výzvach. Zriadi sa národná databáza opatrení a ich vyhodnocovanie pomocou environmentálnych auditov.	• 2026 – 2028- Príprava analýzy nástrojov na zabezpečenie opatrenia • 2028+ Realizácia opatrení prostredníctvom územných plánov a povoľovacích procesov

Cieľ 1.3.2 Vytvoriť legislatívny a finančný rámec pre cielené riešenie negatívneho stavu segregovaných lokalít, predchádzať vzniku nových a vytvárať dôstojné podmienky pre život všetkých sociálnych skupín v mestskom aj vidieckom prostredí.

Číslo opatrenia: 1.3.2.1	**Názov opatrenia**: Integrovať nástroje územného plánovania a regionálneho rozvoja do riešení na odstraňovanie segregácie.
Typ nástroja: legislatívne Časový horizont: krátkodobý	**Hlavný gestor**: UUPV SR, Spolupráca: obce a VÚC, ÚSVRK
Cieľová skupina: Mestá, obce, VÚC	
Bližší popis opatrenia: Vytvorenie súboru nástrojov na prepájanie územného plánovania s politikami miestneho rozvoja tak, aby aktívne riešili segregáciu a zabraňovali vzniku segregovaných lokalít s dôrazom na integráciu marginalizovaných komunít.	
Merateľné ukazovatele: • Počet schválených ÚPD, ktoré využívajú nové nástroje	
Potrebné zdroje: • *Personálne kapacity*: - interné odborné kapacity UUPV SR, MIRRI SR, MPSVR SR, ÚSVRK - pracovníci okresných a mestských/obecných úradov zodpovední za územné plánovanie a rozvoj - externí experti na desegregáciu, sociálnu inklúziu a komunitný rozvoj - zriadenie medzirezortnej pracovnej skupiny pre koordináciu stratégie desegregácie	
Strategický rámec: • Kompatibilné s Agendou 2030, najmä cieľmi zameranými na znižovanie nerovností a sociálneho vylúčenia, • Stratégia rovnosti, inklúzie a participácie Rómov do roku 2030	**Míľniky**: • 2026-2028 realizácia prác

Číslo opatrenia: 1.3.2.2	**Názov opatrenia**: Vypracovať metodické pokyny pre spracovateľov ÚPD ako prostredníctvom nástrojov územného plánovania efektívne prispieť k odstraňovaniu segregácie, prevencie vzniku vylúčených lokalít a integrácie marginalizovaných skupín.
Typ nástroja: metodické Časový horizont: krátkodobý	**Hlavný gestor**: UUPV SR, ÚSVRK

Cieľová skupina: spracovatelia ÚPD	
Bližší popis opatrenia: Tvorba jasných metodických pokynov, ktoré určia nástroje a opatrenia ÚPD na predchádzanie vzniku segregovaných oblastí a metódy územno-plánovacích riešení s cieľom integrácie a začleňovania marginalizovaných lokalít.	
Merateľné ukazovatele: • Vypracované metodické pokyny • Počet obcí a VÚC aplikujúcich tieto pokyny • Percentuálny pokles segregovaných a ohrozených lokalít (dlhodobý indikátor)	
Potrebné zdroje: • *Personálne kapacity*: - interné odborné kapacity UUPV SR, MIRRI SR, ÚSVRK - odborní garanti na územné plánovanie, sociálnu inklúziu, komunitný rozvoj a regionálnu politiku - spolupráca s akademickými a výskumnými inštitúciami • *Legislatívne/inštitucionálne predpoklady*: - aktualizácia metodických pokynov pre ÚPD v zmysle zákona o územnom plánovaní, - zavedenie inkluzívnych a desegregačných kritérií medzi hodnotiace štandardy kvality ÚPD, prepojenie na nástroje stratégie rozvoja územia	
Strategický rámec: • Zosúladnie vyhlášky č. 153/2024 Z. z. o štandardoch a metodike spracovania územnoplánovacej dokumentácie a územnoplánovacích podkladov s opatrením •Stratégia rovnosti, inklúzie a participácie Rómov do roku 2030	**Míľniky**: • 2026-2028- realizácia prác

Číslo opatrenia: 1.3.2.3	**Názov opatrenia**: Skvalitniť kapacity obcí a VÚC v oblasti inkluzívneho územného plánovania.
Typ nástroja: vzdelávací/osvetový Časový horizont: krátkodobý	**Hlavný gestor**: UUPV SR Spolupráca: ÚSVRK, MPSVR SR, MIRRI SR, akademický sektor
Cieľová skupina: zamestnanci obcí a VÚC	
Bližší popis opatrenia: Organizácia školení, workshopov a kurzov pre pracovníkov obcí a VÚC, aby získali vedomosti a zručnosti v oblasti inkluzívneho územného plánovania.	
Merateľné ukazovatele:	

• Počet vyškolených pracovníkov obcí a VÚC • Nárast odborných kompetencií pracovníkov (dotazníkové zisťovanie pred a po školení) • Počet externých expertov v oblasti inkluzívneho plánovania	
Potrebné zdroje: • *Personálne kapacity*: - odborní lektori a facilitátori z oblasti urbanizmu, sociálnej inklúzie, regionálneho rozvoja a participácie - koordinačné tímy zabezpečujúce metodickú a organizačnú podporu • *Finančné zdroje*: - príspevky zo štátneho rozpočtu na podporu skvalitnenia kapacít verejnej správy (napr. individuálny vzdelávací účet) - možnosť spolufinancovania z vlastných zdrojov inštitúcií • *Technologické zdroje*: - online vzdelávacie platformy pre e-learning a hybridné formy školení	
Strategický rámec: • Agenda 2030, Stratégia rovnosti, inklúzie a participácie Rómov do roku 2030	Míľniky: • 2026-2027- príprava obsahu školení • 2027-2028- realizácia školení a tréningov

Číslo opatrenia: 1.3.2.4	Názov opatrenia: Vytvoriť manuál mediácie a participácie pre obce s marginalizovanými komunitami.
Typ nástroja: metodické Časový horizont: krátkodobý	Hlavný gestor: UUPV SR, ÚSVRK Spolupráca: ÚSVROS
Cieľová skupina: obce a VÚC, facilitátori a mediátori participatívnych procesov	
Bližší popis opatrenia: Opatrenie sa zameriava na vypracovanie manuálu pre samosprávy s praktickými metódami zapájania segregovaných komunít a majoritnej verejnosti do plánovania. Manuál bude obsahovať návody na organizovanie verejných zhromaždení, participatívnych diskusií, techniky mediácie a odporúčania na vytváranie dlhodobých foriem participácie a komunikácie.	
Merateľné ukazovatele: • Vypracovanie manuálu • Počet samospráv, ktoré manuál použili • Počet participatívnych stretnutí realizovaných podľa manuálu • Počet vyškolených zamestnacov samospráv (v oblasti facilitácie a mediácie)	
Potrebné zdroje: • *Personálne kapacity*: - multidisciplinárny tím odborníkov (participácia, mediácia, komunitný rozvoj, urbánne plánovanie, sociálna práca)	

- využitie expertízy mimovládnych organizácií a odborníkov na komunikáciu so znevýhodnenými skupinami - konzultácie so samosprávami, ktoré majú praktické skúsenosti s intenzívnym zapojením verejnosti. - spolupráca s akademickými pracoviskami • *Finančné zdroje*: - analýza stavu s cieľom vytvorenia komplexného rámca. - Program Slovensko CP4 (ÚSVRK) v prípade dostupných zdrojov	
Strategický rámec: • Opatrenie je v súlade so všetkými strategickými dokumentmi zameranými na rozvoj miest a obcí a na zvyšovanie sociálnej inklúzie, osobitne so Stratégiou rovnosti, inklúzie a participácie Rómov do roku 2030	Míľniky: • 2026-2027- Zber príkladov dobrej praxe, návrh metodiky a vytvorenie pracovnej verzie manuálu • 2028- Pilotné overenie metodík vo vybraných obciach/mestách a revízia manuálu na základe spätnej väzby

Číslo opatrenia: 1.3.2.5	Názov opatrenia: Vytvoriť systém finančnej podpory komplexnej revitalizácie verejných priestorov a zlepšovania dostupnosti technickej infraštruktúry v marginalizovaných rómskych komunitách.
Typ nástroja: finančné / investičné Časový harmonogram: strednodobé	Hlavný gestor: ÚSVRK Spolupráca: MIRRI SR, UUPV SR
Cieľová skupina: Mestá, obce, VÚC	
Bližší popis opatrenia: Navrhnutie finančného mechanizmu, špecifického pre mestá a vidiek, na financovanie komplexného programu postupnej revitalizácie subštandardných osídlení.	
Merateľné ukazovatele: • Zavedený finačný mechanizmus • Objem alokovaných finančných prostriedkov • Počet podporených projektov	
Potrebné zdroje: • *Personálne kapacity*: - projektové tímy na úrovni obcí (architekt, koordinátor, sociálny pracovník, projektový manažér) - externí experti na urbánnu revitalizáciu, inžinierske siete, komunitný rozvoj - koordinačný tím na národnej úrovni (MIRRI SR, ÚSVRK, UUPV SR) - lokálni facilitátori participatívneho plánovania zapájajúci MRK	

• *Finančné zdroje*: - analýza stavu s cieľom vytvorenia finančného rámca	
Strategický rámec: • Opatrenie je v súlade so všetkými strategickými dokumentmi zameranými na rozvoj miest a obcí a na zvyšovanie sociálnej inklúzie, osobitne so Stratégiou rovnosti, inklúzie a participácie Rómov do roku 2030	Míľniky: • 2026- 2027- Spracovanie analýzy • 2028+ Realizácia opatrenia

2. Budovy a miesta

Cieľ 2.1.1 Zaviesť systémové opatrenia na podporu kvalitnej architektúry, ktorá reflektuje fyzické aj psychologické potreby používateľov a zachováva a zveľaďuje kultúrne a prírodné hodnoty prostredia.

<table>
<tr><td>Číslo opatrenia: 2.1.1.1</td><td>Názov opatrenia: Pri návrhu a realizácii stavieb klásť zvýšený dôraz na dlhodobú kvalitu výstavby, ktorá reflektuje funkčnú rozmanitosť, adaptačnú kapacitu a harmonické priestorové vzťahy v území.</td></tr>
<tr><td>Typ nástroja: procesné
Časový horizont: strednodobý</td><td>Hlavný gestor: UUPV SR
Spolupráca: SKA, SKSI, akademický sektor</td></tr>
<tr><td colspan="2">Cieľová skupina:
Stavebné úrady, architekti a inžinieri, investori, developeri, obce a VÚC, verejnosť.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Bližší popis opatrenia:
Cieľom opatrenia je navrhnúť vhodnú metódu hodnotenia architektonickej kvality stavieb v podmienkach Slovenskej republiky. Metóda má byť navrhnutá tak, aby zohľadňovala aspekty ako funkčná rozmanitosť, adaptačná kapacita a harmonické priestorové vzťahy. Opatrenie má primárne overovací charakter – jeho úlohou je preskúmať, ktoré z potenciálnych nástrojov sú najvhodnejšie a najefektívnejšie pre systematické zvyšovanie kvality výstavby v slovenskom prostredí.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Merateľné ukazovatele:
• Vyhodnotenie účinnosti aspoň dvoch navrhovaných nástrojov na vzorke pilotných projektov; záznam spätnej väzby od odborníkov a zainteresovaných strán.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Potrebné zdroje:
• <u>Personálne kapacity</u>:
- koordinačný tím pilotného projektu: UUPV SR
- odborní garanti: Slovenská komora architektov (SKA), Slovenská komora stavebných inžinierov (SKSI), Slovenská technická univerzita, Zapojené inštitúcie: regionálne úrady UUPV SR, vybrané mestá a obce
• <u>Finančné zdroje</u>:
- vlastné zdroje inštitúcií
- výhľadovo zdroje podporných nástrojov v rámci viacročného finančného rámca 2028-2034 v prípade relevantnosti</td></tr>
<tr><td>Strategický rámec:
• Strategický rámec:
- Zákon č. 200/2022 Z. z. o územnom plánovaní, Zákon č. 25/2025 Z. z. Stavebný zákon
- Program Slovensko 2021 – 2027 (ciele v oblasti kvalitného životného prostredia a udržateľnej mobility) v prípade dostupných zdrojov</td><td>Míľniky:
• 2026-2027- vypracovanie návrhov možných foriem kvalitatívneho rámca a výber projektov na pilotné overenie, začiatok školení odborníkov,
• 2028- vyhodnocovanie pilotných projektov, a finalizácia návrhu riešenia</td></tr>
</table>

- Príklady zahraničných rámcov: Design Quality Indicator (VB), Baukultur Report (CH, AT, DE) - NEB	

Číslo opatrenia: 2.1.1.2	**Názov opatrenia**: Zahrnúť parameter kvality a odolnosti do verejných politík, verejného obstarávania a rozvojových projektov prostredníctvom príslušných metodických usmernení.
Typ nástroja: metodické Časový horizont: strednodobý	**Hlavný gestor**: ÚVO, Spolupracujúci: UUPV SR, SKA, SKSI, PÚ SR,
Cieľová skupina: verejní obstarávatelia, projektanti, verejnosť	
Bližší popis opatrenia: Opatrenie zahŕňa vypracovanie a implementáciu metodických usmernení, ktoré definujú kvalitatívne a odolnostné kritériá pre architektonické projekty vo verejnom sektore, kritériá budú ďalej vyhodnocované odborníkmi. Tieto usmernenia budú založené na princípoch vysokokvalitnej Baukultur.	
Merateľné ukazovatele: • Počet vypracovaných a schválených metodických usmernení. • Počet verejných obstarávaní, ktoré implementujú nové kritériá. • Počet školení a seminárov uskutočnených pre relevantné subjekty.	
Potrebné zdroje: • *Personálne kapacity*: - koordinácia: Úrad pre verejné obstarávanie, - partneri: Úrad pre územné plánovanie a výstavbu SR (UUPV SR), Slovenská komora architektov (SKA), Slovenská komora stavebných inžinierov (SKSI), MIRRI SR • *Finančné zdroje*: - vlastné finančné zdroje inštitúcií	
Strategický rámec: • Súlad s „Novým európskym Bauhausom“ (NEB); Agenda 2030, Davoská deklarácia, Davoský systém kvality	**Míľniky**: • 2026- Zriadenie pracovnej skupiny a začiatok vývoja metodických usmernení. • 2027- Schválenie a publikácia metodických usmernení; začiatok školení. • 2028- Implementácia v pilotných projektoch • 2029- Rozšírenie implementácie na všetky relevantné verejné obstarávania • 2030- Komplexné hodnotenie účinnosti opatrenia a jeho vplyvu na kvalitu architektonických projektov

<table>
<tr><td>Číslo opatrenia: 2.1.1.3</td><td>Názov opatrenia: Zvýšiť kvalitu výstavby v rurálnych oblastiach vytvorením systému vzdelávania pre obce a VÚC, projektantov a stavebníkov zameraného na udržateľný rozvoj, zachovanie identity vidieckych sídiel a tvorbu architektúry rešpektujúcej miestne kultúrne a prírodné hodnoty.</td></tr>
<tr><td>Typ nástroja:
vzdelávací/osvetový
Časový horizont: strednodobý</td><td>Hlavný gestor: UUPV SR,
Spolupracujúci: MIRRI SR, obce a VÚC, SKA</td></tr>
<tr><td colspan="2">Cieľová skupina:
Mestá, obce, VÚC, projektanti</td></tr>
<tr><td colspan="2">Bližší popis opatrenia:
Vytvoriť školiaci program a materiály pre obce a VÚC, ktoré budú predchádzať tvorbe lokálnych metodík a stratégií kvalitnej a citlivej výstavby v rurálnych oblastiach. Školenia budú zamerané na zohľadnenie regionálnych špecifík, zachovanie charakteru vidieckych sídiel a integrovanie princípov kultúrnej krajiny do plánovania a rozvoja území.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Merateľné ukazovatele:
• Počet zrealizovaných školení a sprístupnených školiacich materiálov
• Počet obcí a VÚC, ktoré absolvovali školenie
• Počet obcí, ktoré na základe školení vytvorili alebo aktualizovali lokálne metodiky pre výstavbu a rozvoj</td></tr>
<tr><td colspan="2">Potrebné zdroje:
• <u>Personálne kapacity</u>:
- odborní garanti z oblasti architektúry, krajinnej architektúry a regionálneho plánovania
- lektori a školitelia so skúsenosťami s vidieckou výstavbou, Koordinačný tím UUPV SR a zástupcovia regionálnych úradov, Partnerstvá s univerzitami a regionálnymi centrami architektúry
• <u>Finančné zdroje</u>:
- v rámci schválených limitov rozpočtov dotknutých kapitol štátneho rozpočtu/subjektov verejnej správy pri dodržaní celkového limitu verejných výdavkov na príslušný rozpočtový rok</td></tr>
<tr><td>Strategický rámec:
• Súlad s „Novým európskym Bauhausom“ (NEB); Agenda 2030, Vízia a stratégia rozvoja Slovenska do roku 2030, Komplexná stratégia v oblasti výskumu, vývoja a inovácií v rezorte pôdohospodárstva a rozvoja vidieka do roku 2030, Národný lesnícky program SR pre roky 2025 až 2030</td><td>Míľniky:
• 2026-2027-Vypracovanie osnov školiacich programov a príprava pilotných kurzov
• 2028- Rozšírenie školení na celoslovenskú úroveň, vytvorenie online verzie materiálov
• 2029–2030- Podpora tvorby miestnych metodík vo vyškolených obciach a monitorovanie implementácie zásad kvalitnej výstavby</td></tr>
</table>

Cieľ 2.1.2 Priorizovať regeneráciu, predlžovanie životnosti a opätovné využívanie existujúceho stavebného fondu pred búraním a novou výstavbou.

<table>
<tr><td>Číslo opatrenia: 2.1.2.1</td><td>Názov opatrenia: Analyzovať možnosti legislatívnych a finančných nástrojov na podporu uprednostnenia rekonštrukcie a adaptácie starších existujúcich budov pred novou výstavbou, vrátane zjednodušenia procesov pri zmene funkčného využitia.</td></tr>
<tr><td>Typ nástroja: Finančné opatrenia a podpora
Časový horizont: strednodobý</td><td>Hlavný gestor: UUPV SR,
Spolupracujúci: MF SR, MD SR, bankový sektor</td></tr>
<tr><td colspan="2">Cieľová skupina:
stavebníci a majitelia budov- verejný aj súkromný sektor</td></tr>
<tr><td colspan="2">Bližší popis opatrenia:
Opatrenie sa zameriava na analýzu finančných a iných nástrojov, ktoré smerujú k uprednostneniu obnovy starších budov pred výstavbou nových.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Merateľné ukazovatele:
• Skrátenie doby procesu obnovenia existujúcej stavby v porovnaní s novou výstavbou
• Počet obnovených stavieb</td></tr>
<tr><td colspan="2">Potrebné zdroje:
• <u>Personálne kapacity</u>:
- interné odborné kapacity UUPV SR, Spolupráca MD SR, MIRRI SR, MF SR a odbornými organizáciami (SKA, SIEA, SKSI), Právnici so špecializáciou na stavebné právo a verejné investície
• <u>Finančné zdroje</u>:
- v rámci schválených limitov rozpočtov dotknutých kapitol štátneho rozpočtu/subjektov verejnej správy pri dodržaní celkového limitu verejných výdavkov na príslušný rozpočtový rok a programy európskej územnej spolupráce (ESPON, EUI, UIA)</td></tr>
<tr><td>Strategický rámec:
• Kompatibilné s cieľmi EÚ o cirkulárnej ekonomike, NEB, Dlhodobá stratégia obnovy fondu budov</td><td>Míľniky:
• 2026-2028- Vypracovanie návrhu metodiky a realizácia navrhovaných opatrení,
• 2028 – 2029-Priebežné monitorovanie a vyhodnocovanie vplyvu opatrení na počte rekonštrukcií v pomere k novým stavbám.</td></tr>
</table>

<table>
<tr><td>Číslo opatrenia: 2.1.2.2</td><td>Názov opatrenia: Analyzovať a aktualizovať normy a technické predpisy (svetlotechnika, statická doprava, požiarne a hygienické predpisy) a identifikovať bariéry pre adaptáciu budov bez neúmerných nákladov pri zachovaní požiadaviek na zdravé a bezpečné prostredie.</td></tr>
<tr><td>Typ nástroja: legislatívne, technické a odborné štandardy
Časový horizont: krátkodobý</td><td>Hlavný gestor: UUPV SR
Spolupracujúci: ÚNMS SR, dotknuté rezorty</td></tr>
<tr><td colspan="2">Cieľová skupina:
stavebníci a majitelia budov- verejný aj súkromný sektor, projektanti</td></tr>
<tr><td colspan="2">Bližší popis opatrenia:
Preskúmanie a aktualizácia technických predpisov (normy pre osvetlenie, statickú dopravu, hygienu a protipožiarnu ochranu) s cieľom odstrániť bariéry pri rekonštrukciách a adaptáciách budov a tvorbe kompaktných sídiel.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Merateľné ukazovatele:
• Počet revidovaných a aktualizovaných predpisov
• Zníženie priemerných nákladov na rekonštrukciu stavieb (indikátor analýzy trhu)</td></tr>
<tr><td colspan="2">Potrebné zdroje:
• <u>Personálne kapacity</u>:
- interné kapacity: 3–5 experti pre oblasť stavebných noriem, požiarnej bezpečnosti, hygieny, statickej dopravy a svetlotechniky, architekti
• <u>Finančné zdroje</u>:
- v rámci schválených limitov rozpočtov dotknutých kapitol štátneho rozpočtu/subjektov verejnej správy pri dodržaní celkového limitu verejných výdavkov na príslušný rozpočtový rok</td></tr>
<tr><td>Strategický rámec:
• Kompatibilné s cieľmi EÚ o cirkulárnej ekonomike, NEB</td><td>Míľniky:
• 2026-2027- vypracovanie analýzy
• 2027+ Aktualizácia technických noriem a technických predpisov</td></tr>
</table>

Cieľ 2.1.3 Zvýšiť kvalitu výstavby a obnovy budov s dôrazom na ich životný cyklus, energetickú efektívnosť, redukciu emisií skleníkových plynov.

<table>
<tr><td>Číslo opatrenia: 2.1.3.1</td><td>Názov opatrenia: Pri návrhu budov brať do úvahy spôsob ukončenia životného cyklu z hľadiska druhotného využitia použitých materiálov a stavebných prvkov. Analyzovať a navrhnúť systém obehového hospodárstva v stavebníctve na štátnej úrovni. Nové budovy navrhovať s ohľadom na možnú budúcu zmenu využitia.</td></tr>
<tr><td>Typ nástroja: metodické
Časový horizont: strednodobý</td><td>Hlavný gestor:, UUPV SR
Spolupracujúci: MD SR, MŽP, SKA, SKSI, MH SR</td></tr>
<tr><td colspan="2">Cieľová skupina: projektanti, verejní obstarávatelia a správcovia budov, obce, mestá</td></tr>
<tr><td colspan="2">Bližší popis opatrenia:
Opatrenie je spojené s jednotným rámcom pre navrhovanie a obnovu verejných budov, ktorý spája:
LCA (hodnotenie životného cyklu) na posúdenie dopadov stavieb na životné prostredie vrátane CO_2 emisií,
Podporu vzdelávania projektantov a obstarávateľov v oblasti LCA a navrhovania budov s ohľadom na ich budúcu adaptabilitu a zmenu funkčného využitia.
Analyzovať a navrhnúť možnosti legislatívnych opatrení za účelom zvýhodnenia využívania ekologických materiálov pri výstavbe a obnove budov.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Merateľné ukazovatele:
• Počet vyškolených odborníkov
• Počet pripravených nástrojov podporujúcich cirkulárnu ekonomiku</td></tr>
<tr><td colspan="2">Potrebné zdroje:
• <u>Personálne kapacity</u>:
- interné kapacity UUPV SR, ÚNMS SR, MD SR, MH SR
- odborné platformy: Slovenská rada pre zelené budovy, Inštitút cirkulárnej ekonomiky, STU, SKA, SKSI, univerzity techníckého zamerania
- špecialisti na LCA, BIM a materiálové inžinierstvo</td></tr>
<tr><td>Strategický rámec:
• Opatrenie nadväzuje na:
EPBD 4, Zelenú dohodu pre Európu, Renovation Wave, NEB</td><td>Míľniky:
• 2026–2027- Vypracovanie metodík a príprava školení
• 2028- Vytvorenie Národnej platformy obehového hospodárstva v stavebníctve
• 2030- Vyhodnotenie dopadu na kvalitu a udržateľnosť verejných budov</td></tr>
</table>

Cieľ 2.2.1 Zlepšiť dostupnosť, prístupnosť a prepojenosť verejných priestorov s dôrazom na ich estetiku, odolnosť, funkčnosť a bezpečnosť.

<table>
<tr><td>Číslo opatrenia: 2.2.1.1</td><td>Názov opatrenia: Vypracovať lokálne manuály pre navrhovanie, adaptáciu a správu verejných priestorov a verejných budov, ktorá zabezpečí ich všeobecnú prístupnosť, estetickú kvalitu, klimatickú odolnosť a dlhodobú udržateľnosť.</td></tr>
<tr><td>Typ nástroja: metodické
Časový horizont: strednodobý</td><td>Hlavný gestor: UUPV SR,
Spolupracujúci: MŽP SR, MIRRI SR, obce a VÚC, SKA, SKSI, MV SR</td></tr>
<tr><td colspan="2">Cieľová skupina:
mestá, obce, projektanti, verejní správcovia verejných priestranstiev</td></tr>
<tr><td colspan="2">Bližší popis opatrenia:
Opatrenie sa zameriava na vytvorenie praktickej metodiky pre samosprávy a projektantov, ktorá samosprávam pomôže pri zadávaní projektov:
- určí štandardy všeobecnej prístupnosti, bezbariérovosti a estetickej kvality,
- integruje adaptačné a mitigačné opatrenia voči zmene klímy (krajinárske riešenia, poloprírodné prvky, vodozádržné prvky, tienenie, biodiverzita, prírode blízke materiály),
- stanoví princípy jednotného dizajnu drobnej architektúry (prístrešky, lavičky, odpadové stojiská) na podporu identity miest a obcí a minimalizáciu vizuálneho smogu,
- odporučí manažment a údržbu verejných priestorov počas ich životného cyklu.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Merateľné ukazovatele:
• Počet vypracovaných lokálnych metodík
• Počet samospráv, ktoré metodiku implementovali pri plánovaní
• Počet projektov verejných priestorov realizovaných podľa metodiky</td></tr>
<tr><td colspan="2">Potrebné zdroje:
• <u>Personálne kapacity</u>:
- multidisciplinárny tím odborníkov: architekti, krajinní architekti, urbanisti, odborníci na bezbariérovosť, klimatickú adaptáciu a udržateľnosť, správcovia verejného priestoru
- účasť UUPV SR, ÚNMS SR, SKA, zástupcov obcí a VÚC
- zapojenie akademických pracovísk (napr. STU, TUKE, SPU NR) pri vývoji manuálov a pilotnom testovaní
• <u>Technologické zdroje</u>:
- online platforma na zdieľanie manuálov a príkladov dobrej praxe, Interaktívne nástroje pre samosprávy na hodnotenie návrhov verejných priestorov, Vizualizačné nástroje a knižnice typových riešení drobnej architektúry</td></tr>
<tr><td>Strategický rámec:
• Strategický rámec:</td><td>Míľniky:</td></tr>
</table>

KURS SR, SRK 2030, Envirostratégiu 2030, Akčný plán adaptácie miest a obcí na zmenu klímy • Mechanizmus implementácie: Zapojenie samospráv do pilotného overenia metodiky. Využitie existujúcich dotačných mechanizmov IROP a Programu Slovensko 2021–2027 na podporu obnovy a adaptácie verejných priestorov. Vytvorenie vzdelávacieho programu pre samosprávy a projektantov.	• 2026- Príprava osnovy metodiky, pracovné konzultácie so samosprávami • 2027- Vypracovanie a overenie metodiky na pilotných projektoch • 2028- Schválenie a sprístupnenie metodiky; začiatok školení • 2029–2030- Implementácia v praxi, podpora pri realizácii projektov, priebežné monitorovanie

Cieľ 2.2.2 Kultivovať verejné priestory prostredníctvom vizuálneho umenia, umeleckých intervencií a kultúrnych projektov.

Číslo opatrenia: 2.2.2.1	**Názov opatrenia**: Vypracovať metodiku hodnotenia spoločenského a ekonomického prínosu umeleckých a kultúrnych intervencií vo verejných stavebných projektoch.
Typ nástroja: metodické Časový horizont: krátkodobý	**Hlavný gestor**: UUPV SR, Spolupracujúci: MF SR (ÚHP), MIRRI SR, MK SR, akademická sféra,
Cieľová skupina: verejní obstarávatelia, odborní hodnotitelia, zástupcovia obcí a VÚC a štátnej správy	
Bližší popis opatrenia: Cieľom opatrenia je vypracovať multidisciplinárnu metodiku, ktorá umožní vyhodnotiť prínos vizuálneho a výtvarného umenia a kultúrnych intervencií integrovaného do verejných stavieb z hľadiska kvality prostredia, estetiky, kultúrnej identity a multiplikačných socio-ekonomických dopadov (napr. zvýšenie atraktivity miesta, podpora lokálnej ekonomiky). Dnes existuje množstvo metodík, ktoré sa venujú kvantifikácii ekonomického prínosu kultúry do verejných rozpočtov, je teda vhodné pokúsiť sa vytvoriť podobnú metodiku pre oblasť architektúry, ktorá s umením a kultúrou vyslovene pracuje. Metodika bude vychádzať z 8 kritérií vysokokvalitnej Baukultur podľa Davoského kvalitatívneho rámca a bude reflektovať prístupy ako sú známe z kultúrnych a kreatívnych priemyslov (KKP). Prínos umenia bude kvantifikovaný pomocou kvalitatívno-kvantitatívneho rámca vrátane indikátorov hodnoty miesta, miery verejnej angažovanosti, udržateľnosti a estetickej kvality.	
Merateľné ukazovatele: • Vytvorenie metodiky • Počet verejných projektov, kde bola metodika aplikovaná • Počet školení pre verejných obstarávateľov a projektantov • Počet verejných budov, ktoré vedome vo svojej architektúre uplatnili umelecké a kultúrne intervencie	
Potrebné zdroje: • *Personálne kapacity*: - personálne kapacity jednotlivých dotknutých rezortov a externí experti na danú problematiku • *Finančné zdroje*: - v rámci schválených limitov rozpočtov dotknutých kapitol štátneho rozpočtu/subjektov verejnej správy pri dodržaní celkového limitu verejných výdavkov na príslušný rozpočtový rok	

Strategický rámec: • Davoská deklarácia a kvalitatívny systém Baukultur, NEB, Stavebný zákon č. 25/2025 Z. z.	**Míľniky**: • 2026-2028- Zriadenie expertnej skupiny, analýza príkladov dobrej praxe, vypracovanie návrhu metodiky/digitálneho nástroja • 2028+ Monitorovanie aplikácie

Číslo opatrenia: 2.2.2.2	**Názov opatrenia**: Vytvoriť systém ochrany, dokumentácie a reštaurovania existujúcich umeleckých diel vo verejnom priestore.
Typ nástroja: technické Časový horizont: strednodobý	**Hlavný gestor**: MK SR Spolupracujúci: MIRRI SR, PÚ SR, obce a VÚC, akademická sféra, Komora reštaurátorov, UUPV SR
Cieľová skupina: mestá, obce, VÚC, vlastníci umeleckých diel vo verejnom priestore	
Bližší popis opatrenia: Cieľom opatrenia je zachovať a chrániť umelecké diela vo verejnom priestore. Opatrenie zahŕňa: - Zmapovanie a dokumentáciu existujúcich diel - Systematická starostlivosť o umelecké diela - Reštaurátorské zásahy a konzerváciu poškodených alebo degradovaných diel. - Preventívnu ochranu diel pred vandalizmom a nepriaznivými vplyvmi prostredia. - Popularizáciu verejného umenia prostredníctvom edukácie a digitálnej prezentácie. Mechanizmus implementácie: - Vytvorenie centrálnej databázy verejných umeleckých diel s informáciami o ich stave a histórii. Identifikácia diel v kritickom stave a spracovanie reštaurátorských plánov. - Zabezpečenie systematickej údržby a preventívnej ochrany umeleckých diel. Zvýšenie povedomia verejnosti prostredníctvom výstav, prednášok a digitálnych prezentácií.	
Merateľné ukazovatele: • Digitálna databáza • Počet obcí dokumentujúcich umelecké diela • Počet vytvorených odborných posudkov • Počet informačných kampaní	
Potrebné zdroje: • *Personálne kapacity*: - reštaurátori (odborníci na konzervovanie a reštaurovanie umeleckých diel), historici umenia a architekti (vypracovanie dokumentácie a odborných posudkov), technický personál a digitálni archivári (správa databáz a mapovanie diel). • *Technické/informačné zdroje*:	

<table>
<tr><td colspan="2">- digitálne databázy, mapovanie diel, automatizované nástroje správy a obnovy kultúrnych objektov.
• <u>Legislatívne/inštitucionálne predpoklady</u>:
- realizácia národného projektu zameraného na systematickú inventarizáciu kultúrneho dedičstva a vytvorenie centrálnej databázy s naviazaním na procesné metodiky.
• <u>Finančné predpoklady</u>:
- v rámci schválených limitov rozpočtov dotknutých kapitol štátneho rozpočtu/subjektov verejnej správy pri dodržaní celkového limitu verejných výdavkov na príslušný rozpočtový rok
- výhľadovo zdroje podporných nástrojov v rámci viacročného finančného rámca 2028 – 2034 v prípade relevantnosti.</td></tr>
<tr><td>Strategický rámec:
• NEB, Davoská deklarácia, Zákon č. 49/2002 Z. z. Zákon o ochrane pamiatkového fondu, Zákon č. 185/2015 Z. z. Autorský zákon</td><td>Míľniky:
• 2026-2028 – analýza možnosti vytvorenia digitálnej databázy verejne prístupných umeleckých diel
• 2028+ Nastavenie systému grantov na následné reštaurovanie</td></tr>
</table>

<table>
<tr><td>Číslo opatrenia: 2.2.2.3</td><td>Názov opatrenia: Zveľadiť verejné priestranstvá aj prostredníctvom diel úžitkového umenia, inovatívnych dizajnérskych produktov, umeleckých inštalácií a multižánrových umeleckých projektov, do ktorých sa aktívne zapája verejnosť.</td></tr>
<tr><td>Typ nástroja: finančné / investičné
Časový horizont: krátkodobý</td><td>Hlavný gestor: MK SR
Spolupracujúci: MIRRI SR, UUPV SR, ÚVO, Slovenské centrum dizajnu, akademická sféra,</td></tr>
<tr><td colspan="2">Cieľová skupina:
mestá, obce, VÚC</td></tr>
<tr><td colspan="2">Bližší popis opatrenia:
Opatrenie podporuje estetickú a funkčnú hodnotu verejných priestranstiev použitím kvalitných dizajnérskych prvkov mestského mobiliáru, autorských foriem úžitkového umenia a interaktívnych umeleckých projektov.
Kľúčové body:
- Zapojenie dizajnu a umenia do verejného priestoru, možnosť aplikácie kvalitatívnych parametrov v procesoch verejného obstarávania,
- Podpora dočasných umeleckých inštalácií a multižánrových projektov,
- Aktívna účasť verejnosti, napríklad formou komunitných umeleckých projektov, workshopov alebo participatívnych súťaží.
Mechanizmus implementácie:
- Vytvorenie grantových schém na podporu dizajnérskych a umeleckých projektov.</td></tr>
</table>

<table>
<tr><td colspan="2">- Vyhlásenie pravidelných umeleckých a dizajnérskych súťaží pre verejné priestory.
- Koordinácia s mestskými samosprávami na výbere lokalít pre inštalácie. Organizácia festivalov a verejných podujatí, ktoré popularizujú úžitkové umenie a dizajn.
- Zapojenie verejnosti cez participatívne hlasovania a workshopy.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Merateľné ukazovatele:
• Počet realizovaných umeleckých a dizajnérskych projektov
• Podiel verejnosti zapojenej do umeleckých intervencií
• Počet miest/obcí a VÚC zapojených do realizácie</td></tr>
<tr><td colspan="2">Potrebné zdroje:
• <u>Personálne kapacity</u>:
- umeleckí a priemyselní dizajnéri (návrh inovatívnych riešení), architekti, kurátori a kultúrni manažéri (organizácia podujatí a projektov), technický personál a programátori (vývoj interaktívnych a technologických prvkov)
• <u>Finančné zdroje</u>:
- výhľadovo zdroje podporných nástrojov v rámci viacročného finančného rámca 2028 – 2034 v prípade relevantnosti.
- fondy na podporu kultúry a umenia (Kultminor, FPU)
• <u>Legislatívne/inštitucionálne predpoklady</u>:
- nastavenie transparentných súťažných procesov a ich implementácia v súlade s pravidlami verejného obstarávania a kultúrnych grantových schém</td></tr>
<tr><td>Strategický rámec:
• NEB, Davoská deklarácia</td><td>Míľniky:
• 2026-2028 – Pilotné projekty vo vytipovaných samosprávach, zorganizovanie súťaží návrhov na dizajn verejného priestoru</td></tr>
</table>

Cieľ 2.3.1 Zvýšiť architektonickú kvalitu a flexibilitu dostupného bývania.

<table>
<tr><td>Číslo opatrenia: 2.3.1.1</td><td>Názov opatrenia: Vypracovať hodnotiacu maticu kritérií Nového európskeho Bauhausu pre projekty financované z Európskych štrukturálnych a investičných fondov, ktorá umožní ich transparentnú implementáciu pri verejnom obstarávaní a pri hodnotení týchto projektov.</td></tr>
<tr><td>Typ nástroja: procesné
Časový horizont: dlhodobý</td><td>Hlavný gestor: UUPV SR
Spolupracujúci: SKA</td></tr>
<tr><td colspan="2">Cieľová skupina:
štátne agentúry, developeri, architekti, projektanti, obce a VÚC</td></tr>
<tr><td colspan="2">Bližší popis opatrenia:
Cieľom opatrenia je vypracovať hodnotiacu maticu na preukázanie zohľadnenia kritérii Nového európskeho Bauhausu v projektoch podporovaných z verejných zdrojov s cieľom zabezpečiť čo najvyššiu kvalitu života obyvateľov. Implementácia estetických, funkčných a komunitne orientovaných riešení, podpora udržateľnosti a environmentálnej zodpovednosti projektov vrátane využívania ekologických materiálov, znižovanie uhlíkovej stopy a zvyšovanie energetickej efektívnosti budov, ako aj zohľadnenie kultúrnej a miestnej identity v návrhoch bude predpkladom k naplneniu požiadaviek ktoré budú kladené na programy a výzvy.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Merateľné ukazovatele:
• Počet projektov podporených štátom, ktoré splnili kritériá Nového európskeho Bauhausu (NEB)</td></tr>
<tr><td colspan="2">Potrebné zdroje:
• <u>Personálne kapacity</u>:
- vlastné personálne zdroje inštitúcií v spolupráci s externými expertami na architektúru, krajinnú architektúru, urbanizmus, energetiku, participáciu a Nový Európsky Bauhaus
• <u>Finančné zdroje</u>:
- v rámci schválených limitov rozpočtov dotknutých kapitol štátneho rozpočtu/subjektov verejnej správy pri dodržaní celkového limitu verejných výdavkov na príslušný rozpočtový rok
• <u>Technologické zdroje</u>:
- platforma na zdieľanie metodiky a pilotných výstupov</td></tr>
<tr><td>Strategický rámec:
• NEB, Európska zelená dohoda, Stratégia renovácie budov, Bytová politika SR do 2030, Národná stratégia zeleného a sociálneho bývania
Implementácia: výzvy MIRRI SR, metodika vo výzvach a zmluvách</td><td>Míľniky:
• 2026- Zriadenie pracovnej skupiny + vývoj hodnotiacej metodiky pre príslušné programy a výzvy
• 2028+- Implementácia a zverejnenie príkladov dobrej praxe</td></tr>
</table>

Cieľ 2.3.2 Zaviesť podporné opatrenia na odstránenie subštandardných a neadekvátnych podmienok bývania najmä v segregovaných komunitách.

<table>
<tr><td>Číslo opatrenia: 2.3.2.1</td><td>Názov opatrenia:
Revitalizovať obytné prostredie v znevýhodnených a vylúčených lokalitách s dôrazom na architektonickú kvalitu a verejný priestor.</td></tr>
<tr><td>Typ nástroja: finančné / investičné
Časový horizont: krátkodobý</td><td>Hlavný gestor: UUPV SR, ÚSVRK SR
Spolupráca: MIRRI SR, MF SR, MPSVR SR,</td></tr>
<tr><td colspan="2">Cieľová skupina:
obce a VÚC s MRK, poskytovatelia komunálnych a sociálnych služieb</td></tr>
<tr><td colspan="2">Bližší popis opatrenia:
Opatrenie podporuje revitalizáciu a komplexnú obnovu existujúcich znevýhodnených a vylúčených lokalít. Zameriava sa na zlepšenie infraštruktúry, hygienických štandardov a verejných priestorov so silným dôrazom na architektonickú kvalitu, dôstojnosť prostredia a participáciu obyvateľov. Cieľom je vytvoriť metodický a finančný rámec, ktorý umožní kvalitnú fyzickú transformáciu zanedbaných komunít v súlade s hodnotami Nového európskeho Bauhausu (NEB).</td></tr>
<tr><td colspan="2">Merateľné ukazovatele:
• Podiel projektov v znevýhodnených lokalitách, realizovaných na základe architektonickej súťaže, participatívneho návrhu alebo multidisciplinárneho tímu</td></tr>
<tr><td colspan="2">Potrebné zdroje:
• <u>Personálne kapacity</u>:
- interné kapacity príslušných rezortov a obcí a VÚC na identifikáciu, plánovanie a implementáciu investícií v územiach s nevyhovujúcimi podmienkami, architekti, krajinní architekti
• <u>Finančné zdroje</u>:
- v rámci schválených limitov rozpočtov dotknutých kapitol štátneho rozpočtu/subjektov verejnej správy pri dodržaní celkového limitu verejných výdavkov na príslušný rozpočtový rok</td></tr>
<tr><td>Strategický rámec:
• Stratégia rovnosti, inklúzie a participácie Rómov do roku 2030</td><td>Míľniky:
• 2026-2027- vypracovanie analýzy</td></tr>
</table>

<table>
<tr><td>Číslo opatrenia: 2.3.2.2</td><td>Názov opatrenia: Riešiť neadekvátne bytové podmienky marginalizovaných komunít prostredníctvom architektonicky kvalitných a integrovaných projektov nového bývania.</td></tr>
<tr><td>Typ nástroja: finančné / investičné
Časový horizont: dlhodobý</td><td>Hlavný gestor: ÚSVRK
Spolupracujúci: MPSVR SR,</td></tr>
<tr><td colspan="2">Cieľová skupina:
obce a VÚC s MRK</td></tr>
<tr><td colspan="2">Bližší popis opatrenia:
Opatrenie podporuje vznik pilotných projektov v oblasti bývania pre marginalizované komunity, ktoré prepájajú dostupné bývanie s komunitnými službami, vzdelávaním a zamestnanosťou.
Cieľom je vytvárať architektonicky kvalitné, urbanisticky začlenené a funkčne pestré prostredia, ktoré prispievajú k sociálnej integrácii a destigmatizácii lokalít. Doplňovanie funkcií má zabrániť vzniku monofunkčných obytných zón a posilniť prepojenie s okolím. Projekty budú vznikať v spolupráci s komunitou a odborníkmi formou architektonických súťaží, participatívneho plánovania alebo multidisciplinárnych tímov a budú napĺňať hodnoty Nového európskeho Bauhausu (NEB) – estetiku, udržateľnosť a inkluzívnosť.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Merateľné ukazovatele:
• Počet realizovaných pilotných projektov</td></tr>
<tr><td colspan="2">Potrebné zdroje:
• <u>Personálne kapacity</u>:
- projektoví manažéri, koordinátori komunitných a sociálnych služieb, odborníci na zamestnateľnosť a miestny rozvoj (vrátane zástupcov miest a neziskového sektora), architekti
• <u>Finančné zdroje</u>:
- Program Slovensko CP4 v prípade dostupných zdrojov, výhľadovo zdroje podporných nástrojov v rámci viacročného finančného rámca 2028-2034 v prípade relevantnosti
• <u>Legislatívne/inštitucionálne predpoklady</u>:
- zavedenie podpory integrovaných modelov bývania ako oprávnenej aktivity vo fondoch EÚ a národných schémach. Prepojenie s programami zamestnanosti, vzdelávania a komunitného rozvoja</td></tr>
<tr><td>Strategický rámec:
• Stratégia rovnosti, inklúzie a participácie Rómov do roku 2030</td><td>Míľniky:
• 2026-2027- výber pilotných projektov
• 2028+- realizácia podpory</td></tr>
</table>

Cieľ 2.3.3 Identifikovať a adresovať výzvy spojené so starnutím a technickou opotrebovanosťou domov a bytov, najmä panelových sídlisk.

<table>
<tr><td>Číslo opatrenia: 2.3.3.1</td><td>Názov opatrenia:
Pripraviť príručky a metodické materiály zamerané na komplexné riešenie výziev panelových sídlisk vrátane opotrebovanej infraštruktúry, degradácie verejných priestorov a monofunkčnosti bývania.</td></tr>
<tr><td>Typ nástroja: Metodické
Časový horizont: strednodobý</td><td>Hlavný gestor: UUPV SR,
Spolupracujúci: MD SR, MH SR, SKA, SKSI, obce a VÚC (majitelia pozemkov) a prevádzkovatelia infraštruktúry</td></tr>
<tr><td colspan="2">Cieľová skupina:
obce a VÚC, vlastníci a spoločenstvá vlastníkov bytových domov</td></tr>
<tr><td colspan="2">Bližší popis opatrenia:
Identifikácia najväčších problémov a výziev komplexnej obnovy panelových sídlisk a spracovanie metodických materiálov a príručiek pre samosprávy, vlastníkov a spoločenstvá vlastníkov bytov, ktoré budú zahŕňať možnosti obnovy domov a bytov, modernizácie infraštruktúry, adaptačných opatrení a , celkové zvyšovanie kvality obytného prostredia. Materiály budú obsahovať aj základné informácie o procesoch a možnostiach financovania.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Merateľné ukazovatele:
• Počet subjektov zapojených do informačnej kampane
• Počet začatých projektov na základe metodických usmernení</td></tr>
<tr><td colspan="2">Potrebné zdroje:
• <u>Personálne kapacity</u>:
- zostavenie expertného tímu z oblasti urbanizmu, architektúry, krajinnej architektúry, stavebníctva, energetiky a legislatívy pre tvorbu metodických materiálov
- zapojenie odborníkov z akademickej sférya verejného sektora.</td></tr>
<tr><td>Strategický rámec:
• Bytová politika SR do 2030, NEB, Integrovaný národný energetický a klimatický plán na roky 2021-2030, Dlhodobá stratégia obnovy budov (2021)</td><td>Míľniky:
• 2026- Zriadenie expertného tímu
• 2027-2028- vypracovanie analýzy aktuálneho stavu sídlisk a identifikácia hlavných problémov
• 2029+ Vypracovanie metodických materiálov a ich diseminácia.</td></tr>
</table>

Cieľ 2.4.1 Zvyšovať efektívnosť systému ochrany, financovania a využívania architektonického kultúrneho dedičstva.

<table>
<tr><td>Číslo opatrenia: 2.4.1.1</td><td>Názov opatrenia: Podporiť systém ochrany architektonického kultúrneho dedičstva prostredníctvom koordinácie medzi štátnymi, regionálnymi a miestnymi inštitúciami a zabezpečením systémovej finančnej podpory.</td></tr>
<tr><td>Typ nástroja: procesné
Časový horizont: krátkodobý</td><td>Hlavný gestor: MK SR,
Spolupracujúci: Pamiatkový úrad SR, UUPV SR, VÚC, obce</td></tr>
<tr><td colspan="2">Cieľová skupina:
obce a VÚC, vlastníci pamiatok, odborná verejnosť</td></tr>
<tr><td colspan="2">Bližší popis opatrenia:
Cieľom je posilniť ochranu architektonického kultúrneho dedičstva zavedením účinného viacúrovňového koordinačného rámca medzi štátom, regiónmi a obcami a zároveň vytvoriť stabilný systém financovania. Koordinácia bude založená na štandardizovaných procesoch a digitálnej podpore. Súčasťou bude aj systematická podpora odborných kapacít a zavedenie metodickej a technickej asistencie pre obce a VÚC.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Merateľné ukazovatele:
• Počet integrovaných ÚOŠS do koordinačných štruktúr
• Počet obcí so špecializovanými zamestnancami
• Výška alokovaného financovania na obnovu kultúrneho dedičstva
• Počet podporených obnov objektov
• Podiel ÚPD zohľadňujúcich kultúrne dedičstvo
• Počet zapojených súkromných partnerov</td></tr>
<tr><td colspan="2">Potrebné zdroje:
• <u>Personálne kapacity</u>:
- posilnenie odborných útvarov pamiatkových inštitúcií (PÚ SR, KPÚ) a obcí a VÚC.
- zvýšenie kapacít na úrovni miest a obcí vrátane školení a metodickej podpory.
• <u>Finančné zdroje</u>:
- stabilizácia financovania prostredníctvom viacročných dotačných schém,
- zavedenie motivačných finančných stimulov pre súkromných vlastníkov kultúrnych pamiatok. Konkretizuje sa po vykonaní a spracovaní príslušného rámca a metodiky, príslušných konzultácií a hodnotení, vyhodnotení pilotných prípadov a úpravy príslušnej metodiky.</td></tr>
<tr><td>Strategický rámec:
• Koncepcia ochrany pamiatkového fondu SR, Stratégia kultúry a kreatívneho priemyslu do roku 2030; NEB,
V súlade s cieľmi EÚ v oblasti ochrany kultúrneho dedičstva, ako aj s princípmi udržateľnosti, adaptívneho využívania a odolnosti miest</td><td>Míľniky:
• 2026-2028 – analýza podporných dotačných schém
• 2028 + systémové zavedenie financovania a integrácia do strategických dokumentov</td></tr>
</table>

<table>
<tr><td>Číslo opatrenia: 2.4.1.2</td><td>Názov opatrenia: Vybudovať mechanizmy na metodickú podporu majiteľov pamiatok prostredníctvom príručiek a poradenstva, ktoré im pomôžu sa orientovať v procese obnovy pamiatkovo chránených objektov.</td></tr>
<tr><td>Typ nástroja: metodické
Časový horizont: krátkodobý</td><td>Hlavný gestor: MK SR,
Spolupracujúci: PÚ SR, UUPV SR</td></tr>
<tr><td colspan="2">Cieľová skupina:
obce a VÚC, vlastníci pamiatok, odborná verejnosť</td></tr>
<tr><td colspan="2">Bližší popis opatrenia:
Nosné komponenty opatrenia:
1) Revízia, aktualizácia a digitálna prístupnosť metodík a návodov na obnovu podľa typológie pamiatok.
2) Zriadenie jednotného online portálu s interaktívnym vyhľadávaním tém, formulárov, možností financovania a prípadových štúdií.
3) Vytvorenie siete regionálnych konzultačných bodov (v rámci Pamiatkových úradov, KOCR alebo MAS)
4) Pravidelné školenia a webináre pre vlastníkov pamiatok a projektantov.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Merateľné ukazovatele:
• Počet vydaných a aktualizovaných metodických príručiek
• Počet zrealizovaných konzultácií
• Počet návštev portálu a stiahnutí materiálov
• Počet školení a počet vyškolených účastníkov</td></tr>
<tr><td colspan="2">Potrebné zdroje:
• <u>Personálne kapacity</u>:
- využitie existujúcich kapacít Pamiatkového úradu SR a jeho krajských zložiek.
- zapojenie partnerov z akademickej sféry, profesných organizácií, občianskych iniciatív a miestnych samospráv pri tvorbe a šírení metodickej podpory.
• <u>Technické/informačné zdroje</u>:
- publikovanie praktických príručiek, metodických materiálov a vzorových formulárov v digitálnej aj tlačenej podobe.
- zriadenie online portálu s návodmi a interaktívnym sprievodcom procesom obnovy pamiatkovo chránených objektov.</td></tr>
<tr><td>Strategický rámec:
• Stratégia kultúry a kreatívneho priemyslu SR do roku 2030, Plán obnovy – komponent kultúra</td><td>Míľniky:
• 2026- Prieskum potrieb a analýza existujúcich nástrojov
• 2027- Vývoj a testovanie online platformy, tvorba obsahu portálu a školení
• 2028+- Spustenie konzultačnej siete, školení a sprístupnenie príručiek
• 2029- Vyhodnotenie efektívnosti, spätná väzba, aktualizácia a rozšírenie pokrytia</td></tr>
</table>

<table>
<tr><td>Číslo opatrenia: 2.4.1.3</td><td>Názov opatrenia: Podporiť vzdelávanie v tradičných remeslách a odbornú prípravu pre prácu s historickými materiálmi a technológiami.</td></tr>
<tr><td>Typ nástroja: vzdelávacie/ osvetové
Časový horizont: strednodobý</td><td>Hlavný gestor: MŠVVM SR,
Spolupracujúci: PÚ SR, MPSVR SR, VÚC (SOŠ), MH SR, ZSPS</td></tr>
<tr><td colspan="2">Cieľová skupina:
študenti, odborníci, remeselníci</td></tr>
<tr><td colspan="2">Bližší popis opatrenia:
Zavedenie alebo posilnenie špecializovaných študijných odborov, modulov a kurzov (napr. práca s vápennými omietkami, historickým murivom, drevenými konštrukciami), vrátane praktických výcvikov v teréne. Rozvoj školských dielní, prax vo verejných projektoch a spolupráca s pamiatkovými úradmi.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Merateľné ukazovatele:
• Počet otvorených kurzov a odborov
• Počet vyškolených odborníkov ročne
• Počet zapojených škôl a remeselných dielní</td></tr>
<tr><td colspan="2">Potrebné zdroje:
• <u>Personálne kapacity</u>:
- vytvorenie školiacich kapacít v spolupráci so strednými odbornými školami, remeselnými cechmi a centrami tradičných remesiel.
- využitie existujúcich priestorových a pedagogických možností školských zariadení a zapojenie aktívnych remeselníkov ako lektorov.
• <u>Finančné zdroje</u>:
- Program Slovensko CP4 v prípade dostupných zdrojov, výhľadovo Politika súdržnosti EÚ po roku 2028</td></tr>
<tr><td>Strategický rámec:
• Stratégia kultúry a kreatívneho priemyslu SR do roku 2030</td><td>Míľniky:
• 2026- Návrh odborov a partnerstiev
• 2027- Pilotné spustenie programov
• 2028+ Rozšírenie do regiónov, prax v reálnych obnovách</td></tr>
</table>

<table>
<tr><td>Číslo opatrenia: 2.4.1.4</td><td>Názov opatrenia: Podporiť vznik a rozvoj sociálnych podnikov, remeselných dielní a miestnych iniciatív, ktoré využívajú tradičné stavebné technológie pri obnove kultúrneho dedičstva a zároveň vytvárajú pracovné miesta a podporujú miestnu ekonomiku.</td></tr>
<tr><td>Typ nástroja: finančný
Časový horizont: strednodobý</td><td>Hlavný gestor: MPSVR SR,
Spolupracujúci: PÚ SR, MH SR, ZSPS, MF SR</td></tr>
<tr><td colspan="2">Cieľová skupina:
sociálne podniky, komunitné dielne, remeselníci, znevýhodnené skupiny</td></tr>
<tr><td colspan="2">Bližší popis opatrenia:
Vytvorenie finančného podporného rámca pre vznik a rast sociálnych a komunitných podnikov, ktoré obnovujú budovy pomocou tradičných remesiel. Opatrenie prepája zachovanie dedičstva so zamestnanosťou, inklúziou a miestnym rozvojom. Zahŕňa mentoring, mikropôžičky a prioritu vo verejných zákazkách.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Merateľné ukazovatele:
• Počet vzniknutých alebo podporených sociálnych podnikov
• Počet pracovných miest vytvorených v remeselnej obnove</td></tr>
<tr><td colspan="2">Potrebné zdroje:
• <u>Personálne kapacity</u>:
- zapojenie odborníkov na pamiatkovú obnovu, miestnych aktérov vrátane obcí a VÚC, komunitných iniciatív, sociálnych podnikov, remeselníkov a neziskových organizácií.
• <u>Finančné zdroje</u>:
- Program Slovensko CP4 v prípade dostupných zdrojov, výhľadovo Politika súdržnosti EÚ po roku 2028</td></tr>
<tr><td>Strategický rámec:
• Stratégia kultúry a kreatívneho priemyslu SR do roku 2030, Strategické priority rozvoja zamestnanosti v Slovenskej republike s výhľadom do roku 2030 (SPRZ 2030), Národný strategický rámec aktívnej politiky trhu práce v rámci programového obdobia 2021 – 2027</td><td>Míľniky:
• 2026- Mapovanie kapacít, príprava výzvy
• 2027- Spustenie pilotných grantov a podnikateľských inkubátorov
• 2028+ Trvalé začlenenie do verejných zákaziek, rozšírenie podpory</td></tr>
</table>

Číslo opatrenia: 2.4.1.5	Názov opatrenia: Podporiť vzdelávanie v tradičných remeslách a odbornú prípravu pre prácu s historickými stavebnými materiálmi a technológiami na stredných a vysokých školách.
Typ nástroja: technický Časový horizont: strednodobý	Hlavný gestor: UUPV SR, Spolupráca: Pamiatkový úrad SR, MK SR, MCRaŠ SR, SAŽP
Cieľová skupina: Mestá, obce, VÚC, verejnosť, územní plánovači, architekti, krajinní architekti, aktéri v oblasti cestovného ruchu (napr. OOCR/KOCR)	
Bližší popis opatrenia: Výstupom bude súbor máp charakteristických typov kultúrnej krajiny, historických štruktúr a vzorov využívania krajiny doplnený o manuál pre obce a VÚC a plánovačov. Ten bude obsahovať zásady šetrného rozvoja cestovného ruchu v súlade s krajinno-historickými hodnotami a odporúčania pre územné plánovanie, manažment lokality a ďalšieho rozvoja ochrany pamiatok. Nosné komponenty opatrenia: 1) Výskum, mapovanie a kategorizácia typických foriem kultúrnej krajiny (napr. vinohrady, lazníctvo, technická krajina, sakrálna krajina). 2) Identifikácia historických krajinných štruktúr (medze, terasy, agrárne celky, vodné stavby) a ich interpretácia. 3) Tvorba interaktívneho GIS portálu s tematickými vrstvami kultúrnej krajiny., Príprava metodického manuálu a katalógu príkladov dobrej praxe zo SR a zahraničia. 5) Školenia a workshopy pre územných plánovačov, OOCR/KOCR a obce.	
Merateľné ukazovatele: • Počet identifikovaných a zdokumentovaných lokalít kultúrnej krajiny • Počet vydaných a distribuovaných manuálov • Počet vyškolených účastníkov z radov obcí a VÚC a plánovačov • Počet návštev online GIS platformy	
Potrebné zdroje: • *Personálne kapacity*: - výskumní pracovníci a experti z oblasti územného plánovania, architektúry, pamiatkovej starostlivosti, krajinnej architektúry, krajinného plánovania a krajinnej ekológie, GIS špecialisti pre analýzy a mapovanie krajinných štruktúr. Spolupráca s univerzitami, Slovenskou agentúrou životného prostredia (SAŽP), miestnymi iniciatívami a obcami • *Finančné zdroje*: - v rámci schválených limitov rozpočtov dotknutých kapitol štátneho rozpočtu/subjektov verejnej správy pri dodržaní celkového limitu verejných výdavkov na príslušný rozpočtový rok - podpora z fondov určených na tvorbu a obnovu krajiny (napr. Environmentálny fond, dotácie pre organizácie cestovného ruchu MK SR, dotácia v oblasti regionálneho rozvoja MIRRI SR) • *Technické/informačné zdroje*:	

<table>
<tr><td colspan="2">- geografické informačné systémy (GIS), Digitálne mapy, historické ortofotomapy, dátové vrstvy o ekologických a kultúrno-historických parametroch krajiny
• <u>Legislatívne/inštitucionálne predpoklady</u>:
- ukotvenie ochrany a rozvoja kultúrnej krajiny v regionálnych a národných stratégiách
- zavedenie inštitucionálnej spolupráce medzi pamiatkovou starostlivosťou, ochranou prírody a územným plánovaním</td></tr>
<tr><td>Strategický rámec:
• Národná stratégia rozvoja cestovného ruchu 2023+
• Stratégia kultúry a kreatívneho priemyslu SR do roku 2030
• Ciele Koheznej politiky EÚ do 2030 – „CP5 Európa bližšie občanom“</td><td>Míľniky:
• 2026-2027- Terénny výskum a mapovanie lokalít
• 2028- Príprava a publikácia metodiky a prípadových štúdií, tvorba GIS vrstiev
• 2028+ Distribúcia manuálu, školenia a online sprístupnenie dát</td></tr>
</table>

Cieľ 2.4.2 Zlepšiť podmienky pre adaptáciu historických budov na súčasné funkčné potreby zahŕňajúc industriálnu architektúru a modernú architektúru druhej polovice 20. storočia.

<table>
<tr><td>Číslo opatrenia: 2.4.2.1</td><td>Názov opatrenia: Revitalizovať a adaptovať nevyužívané historické a industriálne objekty na nové účely s ohľadom na vhodný funkčný mix bývania, vybavenosti, kultúrnych a pracovných príležitostí.</td></tr>
<tr><td>Typ nástroja: technický
Časový horizont: krátkodobý</td><td>Hlavný gestor: UUPV SR,
Spolupracujúci: MIRRI SR, MK SR, Pamiatkový úrad SR,</td></tr>
<tr><td colspan="2">Cieľová skupina:
obce a VÚC, vlastníci pamiatok, developeri</td></tr>
<tr><td colspan="2">Bližší popis opatrenia:
Opatrenie sa zameriava na fyzickú obnovu a adaptáciu historických a industriálnych objektov, ktoré stratili svoju pôvodnú funkciu, s cieľom oživiť ich využívanie a integrovať ich do komunitného a verejného života. Identifikácia a odstránenie technických a procesných bariér a analýza finančných, legislatívnych a procesných nástrojov na podporu ich obnovy – vrátane zapojenia súkromného sektora, schém PPP projektov, výziev z eurofondov a pod.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Merateľné ukazovatele:
• Počet realizovaných projektov adaptácie historických a industriálnych budov
• Počet návštevníkov alebo používateľov nových priestorov
• Plocha obnovených nevyužívaných objektov (m²)
• Miera skrátenia priemernej doby vybavenia žiadosti o obnovu</td></tr>
<tr><td colspan="2">Potrebné zdroje:
• <u>Personálne kapacity</u>:
- zapojenie odborníkov z oblasti pamiatkovej obnovy, architektúry, kultúrneho manažmentu a komunitného rozvoja. Spolupráca medzi obcami a VÚC, miestnymi kultúrnymi centrami, občianskymi iniciatívami a súkromnými partnermi (napr. developeri). Využitie interných analytických tímov MK SR a Pamiatkového úradu SR.
• <u>Finančné zdroje</u>:
- Program Slovensko 2021–2027 – CP 5 v prípade dostupných zdrojov, obecné rozpočty, nadácie, grantové výzvy; spolupráca so súkromným sektorom a developermi v rámci komunitných investičných modelov</td></tr>
<tr><td>Strategický rámec:
• Stratégia kultúry a kreatívneho priemyslu SR do roku 2030,Davoská deklarácia, Mestská agenda EÚ, NEB, Plán obnovy SR</td><td>Míľniky:
• 2026-2028- Analýza technických a procesných bariér
• 2028+- Implementácia navrhnutých nástrojov</td></tr>
</table>

3. Spoločnosť a architektúra

Cieľ 3.1.1 Zabezpečiť strategické riadenie a rozvoj architektonickej kvality prostredníctvom koordinácie a podpory odborných kapacít vo verejnej správe.

Číslo opatrenia: 3.1.1.1	**Názov opatrenia**: Koordinovať architektonickú politiku na úrovni štátu a monitorovať jej následnú implementáciu.
Typ nástroja: organizačné Časový horizont: dlhodobý	**Hlavný gestor**: UUPV SR Spolupracujúci: dotknuté subjekty verejnej správy
Cieľová skupina: dotknuté subjekty verejnej správy	
Bližší popis opatrenia: Cieľom opatrenia je pilotne otestovať nastavenie centrálneho riadenia architektonickej politiky Slovenskej republiky prostredníctvom vytvorenia riadiacej jednotky (napr. v rámci Úradu pre územné plánovanie a výstavbu SR). Táto jednotka má slúžiť ako testovacia platforma na overenie funkčnosti koordinácie kľúčových aktérov, mechanizmov monitorovania plnenia opatrení, podpory vzdelávania, vytvárania platforiem pre zdieľanie skúseností a efektívneho delegovania úloh. Opatrenie tiež umožní preskúmať, aké formy zapojenia Slovenska do medzinárodných diskusií a sietí sú najvhodnejšie a prínosné pre prax. Opatrenie je kľúčové pre systematické, koordinované, udržateľné a kontinuálne presadzovanie kvalitnej architektúry a verejného priestoru na národnej úrovni, čím sa zabezpečí jednotné smerovanie a synergia medzi regionálnymi a miestnymi aktérmi.	
Merateľné ukazovatele: • Zriadenie riadiaceho útvaru do 6 mesiacov. • Vypracovanie mechanizmu monitorovania (napr. ročný reporting) do 9 mesiacov. • Organizácia 2 koordinačných stretnutí ročne. • Predložiť na rokovanie vlády vyhodnotenie plnenia Architektonickej politiky v predchádzajúcom kalendárnom roku do 30. júna každoročne, prvýkrát v roku 2027 • Predložiť na rokovanie vlády návrh na aktualizáciu opatrení navrhovaných v rámci Architektonickej politiky do 30. júna raz za tri roky, prvýkrát v roku 2028	
Potrebné zdroje: • *Personálne kapacity*: - vytvorenie osobitného organizačného útvaru v rámci UUPV SR s využitím existujúcich personálnych kapacít, - možnosť zapojenia externých expertov alebo zriadenia funkčného poradného orgánu – • *Finančné zdroje*: - v rámci schválených limitov rozpočtov dotknutých kapitol štátneho rozpočtu/subjektov verejnej správy pri dodržaní celkového limitu verejných výdavkov na príslušný rozpočtový rok	

• *Legislatívne/inštitucionálne predpoklady*: - uchopenie architektonickej politiky ako strategického rámca štátu s jasne delegovanými úlohami. - zabezpečenie jej koordinácie cez existujúce stratégie a formálne ukotvenie monitorovacích mechanizmov a zodpovedností jednotlivých aktérov.	
Strategický rámec: • NEB, Davoská deklarácia, Stratégia kultúry a kreatívneho priemyslu SR do roku 2030	Míľniky: • 2026 - Zriadenie organizačného útvaru • 2027+ Prvé monitorovacie výstupy, pravidelné hodnotenia a aktualizácie opatrení každý rok

Číslo opatrenia: 3.1.1.2	Názov opatrenia: Systémovo zakotviť aktívnu účasť mestských a krajských architektov a poradných orgánov v procesoch územného plánovania, výstavby a verejného obstarávania.
Typ nástroja: legislatívne Časový horizont: strednodobý	Hlavný gestor: UUPV SR, Spolupracujúci: MV SR, MIRRI SR, obce a VÚC
Cieľová skupina: obce a VÚC, štátna správa	
Bližší popis opatrenia: Cieľom opatrenia je analyzovať a pilotne otestovať rôzne prístupy k inštitucionalizácii a podpore mestských a krajských architektov v slovenských samosprávach. Testovanie sa zameria na možnosti legislatívneho ukotvenia ich postavenia, overenie efektívnych modelov financovania, zapojenie do vedenia samospráv, a vytváranie útvarov tam, kde chýbajú. Súčasťou testovania bude aj hodnotenie foriem metodickej podpory, vzdelávania a prepájania s odbornou verejnosťou za účelom posilnenia ich odborného a spoločenského postavenia	
Merateľné ukazovatele: • Overenie sa uskutoční na vzorke min. 5 samospráv rôzneho typu (mestá, kraje), pričom výstupmi budú hodnotiace správy, spätná väzba dotknutých aktérov, a návrh systémového modelu pre širšiu implementáciu.	
Potrebné zdroje: • *Personálne kapacity*: - hlavní architekti miest a krajov, odborní zamestnanci útvarov územného plánovania, členovia poradných orgánov, SKA. • *Finančné zdroje*: - v rámci schválených limitov rozpočtov dotknutých kapitol štátneho rozpočtu/subjektov verejnej správy pri dodržaní celkového limitu verejných výdavkov na príslušný rozpočtový rok,	

<table>
<tr><td colspan="2">- výhľadovo zdroje podporných nástrojov v rámci viacročného finančného rámca 2028 – 2034 v prípade relevantnosti.
• <u>Legislatívne/inštitucionálne predpoklady</u>:
- analýza možností legislatívneho ukotvenia pôsobenia mestských/krajských architektov do strategických a povoľovacích procesov.
- Formalizovanie poradných orgánov pre architektonickú kvalitu na miestnej a regionálnej úrovni.</td></tr>
<tr><td>Strategický rámec:
• Baukultur, NEB</td><td>Míľniky:
• 2026 – 2028 - analýza stavu a návrh legislatívnych a finančných mechanizmov,
• 2028+ realizácia opatrenia</td></tr>
</table>

Cieľ 3.1.2 Posilniť význam participatívnych procesov pri rozhodovaní samospráv o územnom plánovaní a výstavbe.

<table>
<tr><td>Číslo opatrenia: 3.1.2.1</td><td>Názov opatrenia: Zvýšiť využívanie participatívnych procesov pri rozhodovaní obcí a VÚC o územnom plánovaní a výstavbe.</td></tr>
<tr><td>Typ nástroja: procesný
Časový horizont: dlhodobý</td><td>Hlavný gestor: UUPV SR,
Spolupracujúci: obce a VÚC, Úrad splnomocnenca pre rozvoj občianskej spoločnosti</td></tr>
<tr><td colspan="2">Cieľová skupina:
mestá, obce, VÚC, štátna správa</td></tr>
<tr><td colspan="2">Bližší popis opatrenia:
Zaviesť diferencovaný participatívny rámec pre projekty územného plánovania a výstavby v pôsobnosti samospráv, ktorého cieľom je rozvinúť a otestovať nové formy zapojenia verejnosti popri štandardných verejných konzultáciách. Navrhované opatrenie dopĺňa existujúce mechanizmy prerokovania a pripomienkovania zámerov o komunitne orientované a inkluzívne procesy, ktoré reflektujú odporúčania EÚ na zlepšenie transparentnosti a otvorenosti plánovacích procesov. Posilní sa tým miera verejnej angažovanosti, zvýši sa akceptácia zámerov zo strany obyvateľov a prispeje sa ku kvalitnejšiemu a dlhodobo udržateľnému rozhodovaniu. Možnosť podmieniť čerpanie investičných prostriedkov z verejných zdrojov existenciou participatívneho rámca v samospráve.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Merateľné ukazovatele:
• Počet realizovaných verejných konzultácií a workshopov v relevantných prípadoch</td></tr>
<tr><td colspan="2">Potrebné zdroje:
• <u>Finančné zdroje</u>:
- vlastné finančné zdroje inštitúcií,
- výhľadovo zdroje podporných nástrojov v rámci viacročného finančného rámca 2028 – 2034 v prípade relevantnosti.</td></tr>
<tr><td>Strategický rámec:
• Zohľadňuje odporúčania EÚ v oblasti právneho štátu zaviesť verejné konzultácie nielen k zákonom, ale i významnejším projektom a investíciam samosprávy a štátu s cieľom zvýšiť transparentnosť a verejnú kontrol. NEB, Koncepcia rozvoja občianskej spoločnosti na roky 2022-2030</td><td>Míľniky:
• 2026- Príprava metodických odporúčaní a definícia rozsahu participácie
• 2027- Školenia pracovníkov a testovanie vo vybraných samosprávach
• 2028- Systémové ukotvenie a zavedenie do procesov
• 2029+ Monitorovanie, vyhodnotenie efektu, aktualizácia nástrojov</td></tr>
</table>

<table>
<tr><td>Číslo opatrenia: 3.1.2.2</td><td>Názov opatrenia: Vytvoriť systém podpory pre participatívne oddelenia na úrovni samospráv a posilniť vzdelávanie pracovníkov verejnej správy v oblasti efektívneho využívania participatívnych procesov.</td></tr>
<tr><td>Typ nástroja: finančné / investičné
Časový horizont: strednodobý</td><td>Hlavný gestor: ÚSVROS
Spolupracujúci: MF SR, UUPV SR, MV SR,</td></tr>
<tr><td colspan="2">Cieľová skupina:
Mestá, obce, VÚC</td></tr>
<tr><td colspan="2">Bližší popis opatrenia:
Vytvoriť národný systém podpory pre zriaďovanie participatívnych oddelení na úrovni samospráv a vzdelávanie pracovníkov verejnej správy v participatívnych metódach.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Merateľné ukazovatele:
• Počet zriadených participatívnych oddelení, počet vyškolených úradníkov vo využívaní participatívnych procesov.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Potrebné zdroje:
• <u>Personálne kapacity</u>:
- zriadenie alebo posilnenie participatívnych oddelení na úrovni miest, obcí a VÚC. Pracovníci verejnej správy zodpovední za zapájanie verejnosti, strategickú komunikáciu a projektový manažment
• <u>Finančné zdroje</u>:
- Vytvoriť systém podpory pre participatívne oddelenia na úrovni samospráv a posilniť vzdelávanie pracovníkov verejnej správy v oblasti efektívneho využívania participatívnych procesov.,
- výhľadovo zdroje podporných nástrojov v rámci viacročného finančného rámca 2028 – 2034 v prípade relevantnosti.
• <u>Legislatívne/inštitucionálne predpoklady</u>:
- vytvorenie systému metodickej a finančnej podpory participatívnych oddelení. Implementácia vzdelávacích programov a certifikácií pre pracovníkov samospráv</td></tr>
<tr><td>Strategický rámec:
• Koncepcia rozvoja občianskej spoločnosti na roky 2022-2030, NEB</td><td>Míľniky:
• 2027- vytvorenie rámca,
• 2028+- implementácia opatrenia v samosprávach</td></tr>
</table>

Cieľ 3.1.3 Podporiť širšie využívanie súťaží návrhov pri príprave stavieb financovaných z verejných zdrojov a zabezpečiť ich efektívnu realizáciu prostredníctvom legislatívnych, metodických a finančných opatrení.

<table>
<tr><td>Číslo opatrenia: 3.1.3.1</td><td>Názov opatrenia: Identifikovať a odstrániť zákonné a metodické bariéry, ktoré bránia vyhlasovaniu architektonických, urbanistických a krajinárskych súťaží.</td></tr>
<tr><td>Typ nástroja: legislatívne
Časový horizont: krátkodobý</td><td>Hlavný gestor: ÚVO,
Spolupracujúci: UUPV SR, MIRRI SR, SKA</td></tr>
<tr><td colspan="2">Cieľová skupina:
štátna správa, obce a VÚC, projektanti, verejní obstarávatelia</td></tr>
<tr><td colspan="2">Bližší popis opatrenia:
Opatrenie pozostáva z dvoch prepojených častí:
1. Revízia obstarávacej legislatívy s cieľom odstrániť nejasnosti a prekážky brániace vyhlasovaniu architektonických, urbanistických a krajinárskych súťaží.
2. Zaradenie výdavkov na organizáciu súťaží návrhov a odborné hodnotenie kvality a estetiky projektov medzi oprávnené náklady v rámci všetkých relevantných eurofondových programov. Vytvoria sa metodické usmernenia pre vykazovanie týchto nákladov a príklady dobrej praxe pre verejných obstarávateľov.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Merateľné ukazovatele:
• Počet identifikovaných a odstránených legislatívnych a metodických bariér
• Počet metodických usmernení a vzorových postupov vypracovaných
• Nárast počtu súťaží návrhov realizovaných vo verejných investíciách</td></tr>
<tr><td colspan="2">Potrebné zdroje:
• <u>Personálne kapacity</u>:
- vlastné zdroje dotknutých inštitúcií/externí experti
• <u>Finančné zdroje</u>:
- Vytvoriť systém podpory pre participatívne oddelenia na úrovni obcí a VÚC a posilniť vzdelávanie pracovníkov verejnej správy v oblasti efektívneho využívania participatívnych procesov.</td></tr>
<tr><td>Strategický rámec:
• NEB, Plán obnovy a odolnosti SR</td><td>Míľniky:
• 2026- Zriadenie pracovnej skupiny; začiatok analýzy právnych a metodických prekážok
• 2027- Vypracovanie a schválenie metodických usmernení; úprava pravidiel pre fondy EÚ
• 2028- Evaluácia výsledkov, rozšírenie usmernení a praxí</td></tr>
</table>

<table>
<tr><td>Číslo opatrenia: 3.1.3.2</td><td>Názov opatrenia: Analyzovanie možnosti, ako vyčleniť prostriedky zo štrukturálnych a rozvojových fondov na výzvy na usporiadanie súťaží návrhov, ktoré umožnia efektívne spracovanie a realizáciu kvalitných návrhov.</td></tr>
<tr><td>Typ nástroja: finančné
Časový horizont: dlhodobý</td><td>Hlavný gestor: UUPV SE
Spolupracujúci: MIRRI SR, SKA, UVO</td></tr>
<tr><td colspan="2">Cieľová skupina:
štátna správa, obce a VÚC, verejní obstarávatelia, architekti, projektanti</td></tr>
<tr><td colspan="2">Bližší popis opatrenia:
Cieľom opatrenia je analyzovanie možnosti, ktorými by sa nastavili prostriedky na to, aby výsledok súťaže návrhov bol oprávneným spôsobom výberu dodávateľa projektovej dokumentácie. Zároveň by sa malo umožniť samosprávam a verejným obstarávateľom organizovať súťaže už v prípravnej fáze projektov, bez nutnosti predfinancovania z vlastných zdrojov.
Súčasťou opatrenia je analyzovať možnosti na:
1) Vyčlenenie samostatného oprávneného výdavku na architektonickú súťaž v rámci projektových výziev,
2) Vytvorenie metodických usmernení a príkladov dobrej praxe, ako súťaž efektívne zahrnúť do projektového cyklu.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Merateľné ukazovatele:
• Počet podporených súťaží návrhov
• Počet obcí a VÚC, ktoré architektonickú súťaž zrealizovali s využitím eurofondov
• Počet spracovaných projektov so súťažným návrhom ako podkladom pre realizáciu</td></tr>
<tr><td colspan="2">Potrebné zdroje:
• <u>Personálne kapacity</u>:
- Vlastné zdroje dotknutých inštitúcií/externí experti
• <u>Finančné zdroje</u>:
- v rámci schválených limitov rozpočtov dotknutých kapitol štátneho rozpočtu/subjektov verejnej správy pri dodržaní celkového limitu verejných výdavkov na príslušný rozpočtový rok,
- výhľadovo zdroje podporných nástrojov v rámci viacročného finančného rámca 2028 – 2034 v prípade relevantnosti.
• <u>Legislatívne/inštitucionálne predpoklady</u>:
- Metodická úprava podmienok oprávnenosti v rámci výziev</td></tr>
<tr><td>Strategický rámec:
• NEB</td><td>Míľniky:
• Programové obdobie 2028+</td></tr>
</table>

Cieľ 3.2.1 Podporovať a rozvíjať výchovu a vzdelávanie v oblasti architektúry, urbanizmu, územného plánovania, krajinnej architektúry, ochrany kultúrneho dedičstva a kvality prostredia na všetkých stupňoch škôl.

<table>
<tr><td>Číslo opatrenia: 3.2.1.1</td><td>Názov opatrenia: Vhodným spôsobom začleniť vzdelávanie o architektúre, urbanizme, územnom plánovaní, krajinnej architektúre a ochrane kultúrneho dedičstva do osnov základných a stredných škôl napr. v rámci matematiky, dejepisu, výtvarnej výchovy, občianskej náuky, estetiky a pod.</td></tr>
<tr><td>Typ nástroja: vzdelávacie/ osvetové
Časový horizont: dlhodobý</td><td>Hlavný gestor: MŠVVM SR
Spolupracujúci: akademická sféra, VÚC</td></tr>
<tr><td colspan="2">Cieľová skupina:
žiaci ZŠ, SŠ, učitelia</td></tr>
<tr><td colspan="2">Bližší popis opatrenia:
Vzdelávacie obsahy budú integrované do predmetov ako:
- Matematika (priestorová geometria, proporcie v architektúre),
- Dejepis (historické štýly, vývoj urbanizmu, pamiatková ochrana),
- Výtvarná výchova (architektonická kompozícia, dizajn),
- Občianska náuka (práva a povinnosti občanov vo verejnom priestore),
- Estetika (krása a funkcia v architektúre).</td></tr>
<tr><td colspan="2">Merateľné ukazovatele:
• Počet vytvorených metodických príručiek pre učiteľov
• Počet škôl, ktoré zavedú nové vzdelávacie obsahy
• Počet učiteľov, ktorí absolvujú školenia v oblasti architektúry a urbanizmu</td></tr>
<tr><td colspan="2">Potrebné zdroje:
• <u>Personálne kapacity</u>:
- odborní garanti z oblasti architektúry, urbanizmu, krajinnej architektúry a ochrany kultúrneho dedičstva. Špecialisti na didaktiku a kurikulárne plánovanie. Lektori pre školenia učiteľov a prípravu metodických podkladov.
• <u>Finančné zdroje</u>:
- výhľadovo zdroje podporných nástrojov v rámci viacročného finančného rámca 2028 – 2034 v prípade relevantnosti,
- financovanie pilotných projektov, tvorby metodík a školiacich programov z národných grantových schém (napr. MŠVVM SR, Fond na podporu umenia, kultúra na školách)</td></tr>
<tr><td>Strategický rámec:
• Štátny vzdelávací program (ŠVP) – možnosti rozšírenia existujúcich predmetov.</td><td>Míľniky:
• 2026- Návrh a pilotné overenie metodických materiálov na 10 školách</td></tr>
</table>

Národný program rozvoja výchovy a vzdelávania SR 2018 – 2027 • Strategický rámec: STEP SK (Platforma strategických technológií pre Európu- STEP)	• 2026- Školenia pre učiteľov, digitálna platforma so vzdelávacími zdrojmi • 2028- Prvá vlna implementácie na 100 školách, podpora exkurzií a workshopov • 2029- Rozšírenie programu na min. 200 škôl, hodnotenie efektivity opatrenia • 2030- Dosiahnutie cieľového pokrytia 50 % škôl a pravidelná revízia obsahu

Číslo opatrenia: 3.2.1.2	**Názov opatrenia**: Analyzovať a dlhodobo monitorovať počet uchádzačov, študentov a absolventov študijných odborov architektúra, urbanizmus a príbuzných disciplín a sledovať ich uplatnenie v projekčnej praxi a vo verejnej správe s cieľom identifikovať bariéry a navrhnúť motivačné opatrenia a nástroje na udržanie odborníkov v sektore a v krajine.
Typ nástroja: organizačné Časový horizont: dlhodobý	**Hlavný gestor**: MŠVVM SR, Spolupracujúci: SKA, SKSI a vysoké školy, AZZZ, ZSPS
Cieľová skupina: absolventi VŠ so zameraním na architektúru a príbuzné obory	
Bližší popis opatrenia: Cieľom opatrenia je vykonať komplexnú analýzu pracovného uplatnenia absolventov odborov architektúra, krajinná architektúra, urbanizmus a príbuzných disciplín v Slovenskej republike. Táto analýza sa zameria na: - Identifikáciu reálneho stavu existujúcich dostupných ľudských zdrojov v sektore - Identifikáciu aktuálnych trendov zamestnanosti absolventov - Odhalenie hlavných bariér brániacich efektívnemu uplatneniu absolventov - Návrh konkrétnych motivačných opatrení na zvýšenie atraktivity práce v sektore a na Slovensku - Vypracovanie koncepcie vzdelávania v oblasti architektúry a príbuzných odborov, ktorá by obsahovala identifikáciu potrieb a opatrenia na dosiahnutie optimálneho počtu vzdelávaných osôb v strednodobom a dlhodobom horizonte - Návrhy na prehĺbenie vzájomnej spolupráce vysokých škôl v oblasti študijných programov zameraných na architektúru a príbuzné odbory, napríklad vznikom nových spoločných študijných programov - Návrh na posilnenie odborných stáží študentov doma i v zahraničí, napríklad vytvorením „mobilitného okna“ v rámci VŠ štúdia a aktívnym využívaním stavajúcich mobilitných schém (napr. Erasmus, CEEPUS, NŠP SAIA)	
Merateľné ukazovatele: • Počet zrealizovaných prieskumov • Počet identifikovaných bariér a navrhnutých opatrení • Zvýšenie miery uplatnenia absolventov • Zvýšenie spokojnosti absolventov s pracovnými podmienkami • Počet novo nadviazanej spolupráce medzi vzdelávacími inštitúciami a praxou vo vzťahu k podpore a posilneniu praktického vyučovania študentov	
Potrebné zdroje: • *Personálne kapacity*: - analytický tím zložený z odborníkov na trh práce, vysoké školstvo a verejnú správu. Spolupráca s profesijnými komorami (SKA, SKSI), univerzitami a relevantnými štátnymi inštitúciami	

<table>
<tr><td colspan="2">• <u>Finančné zdroje</u>:
- budú špecifikované po spracovaní prvotnej analýzy. Možnosť financovania z národných výskumných programov (napr. AV SR, MŠVVM SR) a výskumných grantov EÚ.</td></tr>
<tr><td>Strategický rámec:
• Národný plán posilnenia Záruky pre mladých (NPP ZM) do roku 2030</td><td>Míľniky:
• 2026- Príprava metodiky prieskumu, identifikácia cieľových skupín.
• 2027- Realizácia prieskumov medzi absolventmi a zamestnávateľmi.
• 2027- Analýza zozbieraných dát, identifikácia hlavných bariér.
• 2028+ Návrh a implementácia konkrétnych motivačných opatrení.</td></tr>
</table>

Cieľ 3.2.2 Zaviesť systematické a dostupné ďalšie vzdelávanie pre odborníkov v architektúre, urbanizme, stavebníctve, územnom plánovaní, krajinnej architektúre a ochrane kultúrneho dedičstva, ako aj pre pracovníkov verejnej správy.

Číslo opatrenia: 3.2.2.1	**Názov opatrenia**: V spolupráci s profesijnými komorami, akademickým sektorom a odbornými organizáciami rozvinúť systém programov celoživotného vzdelávania pre odborníkov a zamestnancov verejnej správy v kľúčových oblastiach pre architektúru a územné plánovanie.
Typ nástroja: vzdelávacie/ osvetové Časový horizont: dlhodobé	**Hlavný gestor**: UUPV SR Spolupráca: SKA, SKSI, MŠVVM SR, akademická sféra, MPSVR SR
Cieľová skupina: pre odborníkov v architektúre, urbanizme, stavebníctve, územnom plánovaní, krajinnej architektúre a ochrane kultúrneho dedičstva, ako aj pre pracovníkov verejnej správy	
Bližší popis opatrenia: Opatrenie sa zameriava na zavedenie systematického a ľahko dostupného systému ďalšieho vzdelávania, napríklad vo forme vzdelávacích programov, ktoré vedú k získaniu mikroosvedčenia alebo krátkych študijných programov (tzv. short-cycle programs). Vzdelávanie má byť realizované v spolupráci s profesijnými komorami, akademickými inštitúciami a odbornými organizáciami a zamerané na aktuálne témy ako klimatická odolnosť, udržateľnosť, participácia, legislatívne zmeny a technologické inovácie s tým, že by sa malo explicitne reflektovať aj na potrebu vzdelávania v oblasti verejného obstarávania, legislatívnych postupov a fungovania územnej samosprávy. Rozšíriť možnosti celoživotného vzdelávania s dôrazom na nové technológie a digitálne nástroje (BIM, GIS, AI), energetickú efektívnosť, udržateľné stavebníctvo a cirkulárnu ekonomiku. Rozšíriť možnosti celoživotného vzdelávania s dôrazom na nové technológie a digitálne nástroje (BIM, GIS, AI), energetickú efektívnosť, udržateľné stavebníctvo a cirkulárnu ekonomiku.	
Merateľné ukazovatele: • Počet vytvorených vzdelávacích modulov, resp. programov • Počet účastníkov ročne • Počet zapojených inštitúcií a partnerov	
Potrebné zdroje: • *Personálne kapacity*: - lektori a školitelia z akademického sektora, profesijných komôr a odborných organizácií. • *Finančné zdroje*: - európske podporné fondy (Erasmus+, Európsky sociálny fond+), - individuálne vzdelávacie účty • *Legislatívne/inštitucionálne predpoklady*: - nastavenie systému akreditácie a certifikácie školení,	

Strategický rámec: • Opatrenie nadväzuje na: Národná stratégia regionálneho rozvoja 2021+ Dohoda o partnerstve SR 2021–2027	**Míľniky**: • 2026/2027- Príprava rámca vzdelávania, metodiky, analýza potrieb • 2028- Spustenie pilotného ročníka a akreditačným systémom • 2029- Vybudovanie celonárodnej online platformy

Číslo opatrenia: 3.2.2.2	**Názov opatrenia**: Podporiť organizáciu odborných konferencií, workshopov a seminárov s dôrazom na medzinárodnú výmenu poznatkov a skúseností v kľúčových oblastiach (architektúra, urbanizmus, územné plánovanie, stavebníctvo, krajinná architektúra, ochrana kultúrneho dedičstva).
Typ nástroja: vzdelávacie/ osvetové Časový horizont: dlhodobý	**Hlavný gestor**: UUPV SR Spolupracujúci: profesijné organizácie, MŠVVM SR, akademická sféra, tretí sektor, MZVaEZ SR
Cieľová skupina: odborníci, pracovníci verejnej správy a samospráv, akademickí pracovníci a výskumníci, verejnosť, zahraniční experti a inštitúcie	
Bližší popis opatrenia: Opatrenie má za cieľ aktívne podporiť organizáciu odborných konferencií, workshopov a seminárov zameraných na aktuálne výzvy a trendy. Kľúčový dôraz sa kladie na medzinárodnú výmenu poznatkov, medziodborovú diskusiu a prepojenie akademického, profesijného a verejného sektora.	
Merateľné ukazovatele: • Počet podporených konferencií ročne • Počet účastníkov na podujatiach ročne • Zastúpenie zahraničných odborníkov • Počet workshopov a webinárov s výstupom pre verejnosť	
Potrebné zdroje: • *Personálne kapacity*: - odborní garanti z príslušných oblastí (architektúra, krajinná architektúra, urbanizmus, kultúrne dedičstvo atď.), prednášatelia z domáceho aj zahraničného prostredia. Technicko-organizačný tím zabezpečujúci logistiku, registráciu, komunikáciu a výstupy z podujatí • *Finančné zdroje*: - systematické financovanie prostredníctvom národných dotačných schém (napr. Fond na podporu umenia, MŠVVM SR, MK SR) - európske podporné fondy (Erasmus+, Európsky sociálny fond+, Program Kultúra EÚ (Creative Europe), Interreg a i.)	

Strategický rámec: • Národná kultúrna stratégia 2030 Európska iniciatíva NEB, • Davoská deklarácia (2018)	**Míľniky**: • 2026- Identifikácia tematických priorít, výzva na spoluorganizátorov • 2027+ Realizácia podujatí

Číslo opatrenia: 3.2.2.3	**Názov opatrenia**: Rozvíjať mentoringové programy spájajúce skúsených odborníkov s mladšími profesionálmi s cieľom odovzdávať praktické skúsenosti a posilniť kontinuitu v odbore.
Typ nástroja: procesné Časový horizont: dlhodobý	**Hlavný gestor**: UUPV SR Spolupracujúci: SKA, SKSI, súkromný sektor
Cieľová skupina: absolventi, študenti, verejná správa	
Bližší popis opatrenia: Opatrenie sa zameriava na podporu mentoringového programu pre mladých architektov, urbanistov a ďalších odborníkov, ktorý umožní: - odovzdávanie praktických skúseností a neformálnych vedomostí medzi generáciami, - posilnenie hodnotového rámca tvorby prostredia (etika, udržateľnosť, inkluzívnosť), - udržanie kultúrnej a profesijnej kontinuity v oblasti kvalitnej architektúry a urbanizmu.	
Merateľné ukazovatele: • Počet mladých odborníkov zapojených do mentoringových programov ročne. • Počet subjektov poskytujúcich mentoring pre mladých odborníkov z praxe	
Potrebné zdroje: • *Personálne kapacity*: - skúsení odborníci z oblasti architektúry, urbanizmu, územného plánovania, krajinnej architektúry, kultúrneho dedičstva a stavebníctva – v úlohe mentorov. Koordinátori mentoringových programov na úrovni profesijných komôr, vysokých škôl a štátnych inštitúcií. • *Finančné zdroje*: - európske podporné fondy (Erasmus+) - výhľadovo zdroje podporných nástrojov v rámci viacročného finančného rámca 2028 – 2034 v prípade relevantnosti.	
Strategický rámec: • NEB, Strategické priority rozvoja zamestnanosti v Slovenskej republike s výhľadom do roku 2030	**Míľniky**: • 2026-2028- Príprava podpory mentoringového programu a spustenie pilotných mentoringových programov • 2028- Spustenie mentoringových programov • 2030- Vyhodnotenie účinnosti mentoringových programov

Cieľ 3.3.1 Zvýšiť informovanosť a záujem verejnosti o architektúru, urbanizmus, krajinnú architektúru, územné plánovanie, ochranu kultúrneho dedičstva a životné prostredie.

Číslo opatrenia: 3.3.1.1	**Názov opatrenia**: Podporiť a rozvíjať vzdelávacie kampane, workshopy a mediálne iniciatívy, ktoré poskytnú širokej verejnosti prehľad o zásadách urbanizmu, územného plánovania a význame architektúry a kultúrneho dedičstva.
Typ nástroja: vzdelávacie/ osvetové Časový horizont: dlhodobý	**Hlavný gestor**: UUPV SR Spolupracujúci: MK SR, akademická sféra, tretí sektor, médiá
Cieľová skupina: Mestá, obce, VÚC, obyvatelia, žiaci, široká verejnosť	
Bližší popis opatrenia: Opatrenie zahŕňa systematickú podporu verejnej osvety o princípoch tvorby prostredia, urbanizmu a ochrany kultúrneho dedičstva prostredníctvom edukačných formátov určených pre rôzne cieľové skupiny. Cieľom je zvýšiť základnú orientáciu obyvateľov v procesoch, ktoré ovplyvňujú kvalitu ich životného prostredia, a vytvoriť dopyt po kvalitnejšom urbanizme a architektúre. Nosné komponenty opatrenia: 1) Príprava školiteľov a metodík pre organizovanie workshopov a prednášok pre žiakov a študentov. 2) Tvorba vzdelávacích kampaní a školských modulov v spolupráci s odbornými inštitúciami a mimovládnymi organizáciami. 3) Spolupráca s verejnoprávnymi a súkromnými médiami na tvorbe osvetových relácií, dokumentov a diskusií. 4) Realizácia verejných prednášok, diskusií, sprievodných akcií v mestách a regiónoch. 5) Zapojenie samospráv a škôl do miestnych osvetových programov formou grantov a metodickej podpory.	
Merateľné ukazovatele: • Počet zrealizovaných workshopov, prednášok a diskusií • Počet zapojených škôl a miestnych komunít • Počet mediálnych výstupov (relácie, články, podcasty) • Spätná väzba účastníkov a hodnotenie zvyšovania informovanosti	
Potrebné zdroje: • *Personálne kapacity*:	

- tímy odborníkov na komunikáciu, architektúru, krajinnú architektúru, urbanizmus, územné plánovanie a kultúrne dedičstvo. Koordinátori kampaní a lektori pre workshopy. Spolupráca s mimovládnymi organizáciami, školami, odbornými inštitúciami • *Finančné zdroje*: - európske podporné fondy (Kreatívna Európa) - Fond na podporu umenia (FPU)	
Strategický rámec: • Stratégia vzdelávacej politiky SR, Koncepcia mediálnej výchovy Ciele mestskej agendy EÚ a NEB	Míľniky: • 2027- Príprava metodiky a partnerstiev • 2028- Tvorba a pilotovanie edukačných formátov • 2028+ Realizácia vzdelávacích kampaní a mediálnych výstupov

Číslo opatrenia: 3.3.1.2	Názov opatrenia: Zvýšiť zastúpenie tém o architektúre, urbanizme, krajinnej architektúre a životnom prostredí v médiách prostredníctvom dokumentárnych filmov, podcastov, verejných diskusií a reportáží s dôrazom na príklady dobrej praxe a ich spoločenský význam.
Typ nástroja: vzdelávacie/ osvetové Časový horizont: dlhodobý	Hlavný gestor: MK SR, Spolupracujúci: médiá, AVF
Cieľová skupina: školy, obyvatelia, žiaci, široká verejnosť	
Bližší popis opatrenia: Opatrenie sa zameriava na systematické zvyšovanie mediálnej prítomnosti architektonických, urbanistických a environmentálnych tém s cieľom zvyšovať povedomie verejnosti, formovať názorovú kultúru a podporiť hodnotenie kvality prostredia. Zámerom je popularizovať dobré príklady a odborné prístupy prostredníctvom prístupných médií. Nosné komponenty opatrenia: 1) Produkcia a vysielanie dokumentárnych filmov o architektúre a urbanizme. 2) Vznik a podpora tematických podcastov a diskusných formátov. 3) Výroba reportáží a verejných debát v televízii, rádiu, online a printových médiách. 4) Prepojenie s aktuálnymi spoločenskými výzvami (klíma, bývanie, mobilita). 5) Prezentácia projektov prostredníctvom rozhovorov s tvorcami a užívateľmi prostredia. 6) Podpora odborných a popularizačných časopisov a webov so zameraním na architektúru	
Merateľné ukazovatele: • Počet odvysielaných relácií, dielov podcastov, filmov • Počet sledovaní, zdieľaní a dosah kampaní na sociálnych sieťach • Miera spätnej väzby divákov (ankety, hodnotenia, komentáre) • Zapojené partnerské médiá a odborní garanti	

<table>
<tr><td colspan="2">Potrebné zdroje:
• <u>Personálne kapacity</u>:
- autorské a produkčné tímy – dokumentaristi, filmári, scenáristi, moderátori, odborní garanti z oblasti architektúry, urbanizmu, krajinnej architektúry a environmentálnych tém. Spolupráca s STVR, odbornými inštitúciami, influencermi a médiami
• <u>Finančné zdroje</u>:
- Fond na podporu umenia (FPU), Audiovizuálny fond (AVF),
- európske podporné fondy (Kreatívna Európa)</td></tr>
<tr><td>Strategický rámec:
• Stratégia kultúry a kreatívneho priemyslu SR do roku 2030, Plán obnovy pre kultúru a kreativitu, NEB, Mediálna a kultúrna stratégia EÚ</td><td>Míľniky:
• plnenie opatrenia priebežne</td></tr>
</table>

<table>
<tr><td>Číslo opatrenia: 3.3.1.3</td><td>Názov opatrenia: Zvýšiť prestíž architektonickej profesie podporou etablovaných architektonických cien na národnej úrovni, ich medializáciou a prezentáciou tvorcov, čím sa zviditeľnia kvalitné riešenia a inšpiratívne prístupy.</td></tr>
<tr><td>Typ nástroja: vzdelávacie/ osvetové
Časový horizont: dlhodobý</td><td>Hlavný gestor: UUPV SR,
Spolupracujúci: profesijné organizácie, médiá, MK SR, MŠVVM SR</td></tr>
<tr><td colspan="2">Cieľová skupina:
architekti, urbanisti, široká verejnosť, študenti, akademická sféra</td></tr>
<tr><td colspan="2">Bližší popis opatrenia:
Cieľom je zvýšiť prestíž architektonickej profesie, motivovať k excelentnosti a zároveň kultivovať verejný vkus prostredníctvom pozitívnych vzorov.
Nosné komponenty opatrenia:
1) Systematická podpora architektonických cien ako Cena Dušana Jurkoviča (SAS), CE ZA AR (SKA) a pod.
2) Zabezpečenie reprezentatívnych prezentácií víťazných diel – výstavy, publikácie, filmy.
3) Tvorba mediálneho obsahu prezentujúceho architektov a ich proces tvorby.
4) Zviditeľnenie výsledkov cien v médiách, školách, na verejných akciách.
5) Prepojenie s medzinárodnými oceneniami a výmenou dobrej praxe.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Merateľné ukazovatele:
• Počet ocenení a ich mediálnych výstupov
• Počet návštev výstav a čitateľov publikácií
• Sledovanosť podujatí
• Počet domácich a zahraničných partnerov</td></tr>
<tr><td colspan="2">Potrebné zdroje:
• <u>Personálne kapacity</u>:
- organizačný tím cien (kurátori, manažéri, koordinátori).
- poroty zložené z odborníkov z oblasti architektúry, urbanizmu, dizajnu, krajinnej architektúry a kultúry.
- komunikačný tím pre medializáciu a prezentáciu ocenených diel.
• <u>Finančné zdroje</u>:
- Fond na podporu umenia (FPU), Audiovizuálny fond
- v rámci schválených limitov rozpočtov dotknutých kapitol štátneho rozpočtu/subjektov verejnej správy pri dodržaní celkového limitu verejných výdavkov na príslušný rozpočtový rok</td></tr>
<tr><td>Strategický rámec:
• Stratégia kultúry a kreatívneho priemyslu SR do roku 2030, NEB, Davoská deklarácia
• Ciele UNESCO v oblasti kultúry a vzdelávania</td><td>Míľniky:
• plnenie opatrenia priebežne</td></tr>
</table>

Cieľ 3.3.2 Založiť špecializovanú inštitúciu pre výskum, dokumentáciu, popularizáciu a prezentáciu architektúry, urbanizmu a stavebnej kultúry.

<table>
<tr><td>Číslo opatrenia: 3.3.2.1</td><td>Názov opatrenia: Analýza možnosti založenia a systematického financovania inštitúcie zameranej na výskum, dokumentáciu a popularizáciu slovenskej architektúry, urbanizmu a stavebnej kultúry, ako aj na spoluprácu s partnerskými inštitúciami v zahraničí.</td></tr>
<tr><td>Typ nástroja: analytický, výskumný
Časový horizont: krátkodobý</td><td>Hlavný gestor: UUPV SR
Spolupracujúci: SKA, SAV, akademická sféra a ďalší</td></tr>
<tr><td colspan="2">Cieľová skupina:
odborná aj široká verejnosť</td></tr>
<tr><td colspan="2">Bližší popis opatrenia:
Analýza možnosti vyčlenenia stabilných rozpočtových a grantových mechanizmov, ktoré umožnia dlhodobú udržateľnosť jej činnosti bez závislosti na jednorazových dotáciách; zabezpečiť odborné personálne kapacity na architektúru, urbanizmus, krajinnú architektúru a ochranu kultúrneho dedičstva.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Merateľné ukazovatele:
• vypracovanie analýzy</td></tr>
<tr><td colspan="2">Potrebné zdroje:
• <u>Personálne kapacity</u>:
- interné zdroje úradu v spolupsráci s externými expertmi. Základný tím novozriadenej inštitúcie: výskumní pracovníci, architekti, urbanisti, historici architektúry, kurátori, koordinátori medzinárodnej spolupráce a komunikační pracovníci. Administratívna a technická podpora (IT, PR, produkcia). Možnosť zapojenia existujúcich odborníkov z UUPV SR a spolupráca s vysokými školami a profesijnými organizáciami.
• <u>Finančné zdroje</u>:
- analýza možnosti vyčlenenia interných zdrojov UUPV SR
• <u>Legislatívne/inštitucionálne predpoklady</u>:
- zriadenie novej verejnoprávnej alebo nezávislej výskumno-popularizačnej inštitúcie s celonárodnou pôsobnosťou.</td></tr>
<tr><td>Strategický rámec:
• Národná stratégia výskumu, vývoja a inovácií 2030
• Stratégia kultúry a kreatívneho priemyslu SR do roku 2030</td><td>Míľniky:
• 2026- 2027- vypracovanie analýzy</td></tr>
</table>

4. Výskum a inovácie

Cieľ 4.1.1 Zaviesť digitálne nástroje a automatizované procesy do územného plánovania a výstavby s cieľom zefektívniť plánovacie a povoľovacie procesy, zvýšiť transparentnosť a podporiť udržateľný rozvoj sídel.

<table>
<tr><td>Číslo opatrenia: 4.1.1.1</td><td>Názov opatrenia: Využívať pripravovaný digitálny obraz krajiny a zabezpečiť jeho prepojenie s ďalšími údajmi a platformami informačného systému (územnoplánovacie podklady, infraštruktúrne a environmentálne údaje) s cieľom podporiť ochranu a kvalifikované, transparentné a efektívne plánovanie a povoľovanie rozvoja územia.</td></tr>
<tr><td>Typ nástroja: technické
Časový horizont: dlhodobý</td><td>Hlavný gestor: UUPV SR,
Spolupracujúci: SAŽP, ÚGKK SR, a ďalší aktéri</td></tr>
<tr><td colspan="2">Cieľová skupina:
štátne a verejné inštitúcie (ministerstvá, VÚC, obce), spracovatelia ÚPD, architekti</td></tr>
<tr><td colspan="2">Bližší popis opatrenia:
UUPV SR pripravuje vytvorenie údajového modelu, ktorý by mal opisovať ako sa majú dáta ukladať vrátane ich atribútov, úprava súradnicového systému na matematickom základe, zber obrazových dát o území, vytvorenie nových častí národného geoportálu.
Zavedenie uvedeného nástroja do praxe prostredníctvom manuálov a pilotných príkladov dobrej praxe podporí kvalifikované a efektívne plánovanie v rámci územného rozvoja.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Merateľné ukazovatele:
• Počet vydaných manuálov, publikovaných pilotných príkladov dobrej praxe, realizovaných školení, webinárov, konferencií a pod.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Potrebné zdroje:
• <u>Personálne kapacity</u>:
- personálne kapacity UUPV SR, externí spolupracovníci, ktorí môžu byť využívaní v rámci prípravy manuálov
- Projektový manažment a tím pre medziinštitucionálnu koordináciu.
• <u>Finančné zdroje</u>:
- v rámci schválených limitov rozpočtu UUPV SR pri dodržaní celkového limitu verejných výdavkov na príslušný rozpočtový rok
• <u>Technologické zdroje</u>:
- podmienené vytvorením Digitálneho obrazu krajiny</td></tr>
<tr><td>Strategický rámec:</td><td>Míľniky:
Plnenie opatrenia v nadväznosti na realizáciu DOK (po jeho prijatí a sprístupnení)</td></tr>
</table>

• V súlade s koncepciou eGovernmentu a strategickými cieľmi digitalizácie verejnej správy Podpora implementácie KURS a územného rozvoja založeného na dátach Národná stratégia výskumu, vývoja a inovácií 2030	

Číslo opatrenia: 4.1.1.2	**Názov opatrenia**: Podporovať implementáciu smart riešení v mestách za účelom prepojenia verejných služieb s digitálnymi technológiami a efektívnym spravovaním mestských systémov.
Typ nástroja: finančné / investičné Časový horizont: dlhodobý	**Hlavný gestor**: MIRRI SR Spolupracujúci: UUPV SR, MD SR
Cieľová skupina: obce a VÚC, prevádzkovatelia verejných služieb	
Bližší popis opatrenia: Finančná a metodická podpora zavádzania smart riešení, ktoré zlepšujú kvalitu života a efektivitu správy miest a verejných služieb	
Merateľné ukazovatele: • Počet miest so zavedenými smart technológiami • Počet nových digitalizovaných služieb	
Potrebné zdroje: • *Personálne kapacity*: - lokálne inovačné tímy v mestách, externí technologickí partneri a systémoví integrátori. - odborní garanti a konzultanti pre metodickú podporu zo strany štátu. • *Finančné zdroje*: - Program Slovensko CP1 v prípade dostupných zdrojov, výhľadovo zdroje podporných nástrojov v rámci viacročného finančného rámca 2028-2034 v prípade relevantnosti	
Strategický rámec: • Akčný plán inteligintných miest a regiónov na roky 2023 – 2026, Národná stratégia výskumu, vývoja a inovácií 2030	**Míľniky**: Plnenie priebežne

<table>
<tr><td>Číslo opatrenia: 4.1.1.3</td><td>Názov opatrenia: Zaviesť digitálne nástroje do územného plánovania, výstavby a verejného obstarávania a vytvorenie automatizovaných nástrojov na analýzy a vyhodnocovanie procesov.</td></tr>
<tr><td>Typ nástroja: technické
Časový horizont: dlhodobý</td><td>Hlavný gestor: UUPV SR
Spolupracujúci: MIRRI SR, ÚGKK SR, obce a VÚC</td></tr>
<tr><td colspan="2">Cieľová skupina:
obce a VÚC, orgány územného plánovania, spracovatelia ÚPD, architekti, akademická sféra</td></tr>
<tr><td colspan="2">Bližší popis opatrenia:
Digitalizácia plánovacích procesov pomocou GIS, BIM a nástrojov založených na AI, ktoré umožňujú efektívnejšie plánovanie, skracovanie lehôt a vyššiu transparentnosť rozhodovania (napr. automatické vyhodnocovanie ne/dostupnosti vybavenosti jednotlivých miest pomocou AI- s odporúčaniami z metodík UUPV SR)</td></tr>
<tr><td colspan="2">Merateľné ukazovatele:
• Počet územných plánov a projektov spracovaných digitálnymi nástrojmi
• Počet úradov využívajúcich digitalizované procesy</td></tr>
<tr><td colspan="2">Potrebné zdroje:
• <u>Personálne kapacity</u>:
- IT špecialisti na GIS, BIM a AI riešenia; plánovači a urbanisti schopní pracovať s digitálnymi nástrojmi; školitelia a lektori na vzdelávanie pracovníkov verejnej správy. Tím pre správu a rozvoj digitálnych systémov (napr. systémových administrátorov, dátových analytikov, metodikov)
• <u>Finančné zdroje</u>:
- Program Slovensko CP1 v prípade dostupných zdrojov, rozpočet UUPV SR. Možnosť spolufinancovania z rozpočtov miest a VÚC pri pilotných implementáciách
• <u>Technologické zdroje</u>:
- licencovaný softvér na GIS a BIM, cloudové úložiská, výpočtová kapacita pre modelovanie a AI výpočty. Automatizované nástroje pre generovanie dátových výstupov, vizualizácie, scoring a kontrolu súladu s reguláciami. Bezpečné API rozhrania pre integráciu s ďalšími systémami (stavebné povolenia, verejné obstarávanie, územné plány)
• <u>Legislatívne/inštitucionálne predpoklady</u>:
- upraviť vyhlášky a metodické pokyny na začlenenie digitálnych nástrojov do územnoplánovacích procesov. Zaviesť povinnosť využívania BIM/GIS pri projektoch financovaných z verejných zdrojov nad určitú hodnotu.</td></tr>
<tr><td>Strategický rámec:
• V súlade s digitálnou transformáciou verejnej správy
• Národná stratégia výskumu, vývoja a inovácií 2030</td><td>Míľniky:
• 2026 – 2028 – príprava digitálnych nástrojov
• implemetnácia v koordinácii so spustením Digitálneho obrazu krajiny (po jeho prijatí a sprístupnení)</td></tr>
</table>

Cieľ 4.1.2 Podporiť inovácie v architektúre, urbanizme a stavebníctve a zabezpečiť efektívny prenos výsledkov výskumu do praxe a legislatívy s cieľom zlepšiť kvalitu výstavby, udržateľnosť a efektívnosť plánovacích procesov.

<table>
<tr><td>Číslo opatrenia: 4.1.2.1</td><td>Názov opatrenia: Podpora výskumu a inovácií v oblasti udržateľnej výstavby.</td></tr>
<tr><td>Typ nástroja: metodické
Časový horizont: dlhodobý</td><td>Hlavný gestor: UUPV SR,
Spolupracujúci: MIRRI SR, APVV, MD SR, MŠVVM SR,</td></tr>
<tr><td colspan="2">Cieľová skupina:
výskumné inštitúcie a univerzity, architekti, výrobcovia stavebných materiálov</td></tr>
<tr><td colspan="2">Bližší popis opatrenia:
Systémová podpora aplikovaného výskumu a inovácií v oblasti udržateľnej výstavby – najmä ekologických materiálov, konštrukcií, recyklácie, digitalizácie (3D tlač) a ich reálne uplatnenie v praxi.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Merateľné ukazovatele:
• Počet podporených výskumných projektov, Podiel stavebných projektov využívajúcich inovatívne technológie</td></tr>
<tr><td colspan="2">Potrebné zdroje:
• <u>Personálne kapacity</u>:
- výskumné tímy z univerzít a výskumných inštitúcií (materiálové inžinierstvo, architektúra, stavebníctvo, energetika). Odborníci z UUPV SR, zástupcovia obcí a VÚC zapojení do pilotných projektov a testovania nových technológií.
• <u>Finančné zdroje</u>:
- Horizont Európa, Program Slovensko CP1 v prípade dostupných zdrojov
• <u>Legislatívne/inštitucionálne predpoklady</u>:
- aktualizácia technických noriem a právnych predpisov (napr. stavebný zákon, vyhlášky o technických požiadavkách), ktoré umožnia širšie uplatnenie inovatívnych technológií.
- podpora legislatívnych stimulov pre využívanie ekologických a recyklovateľných materiálov (napr. zelené verejné obstarávanie).</td></tr>
<tr><td>Strategický rámec:
• NEB, Podpora prechodu na nízkouhlíkové a obehové stavebníctvo, Národná stratégia výskumu, vývoja a inovácií 2030</td><td>Míľniky:
• 2026 – Analýza možných výziev na podporu výskumu
• 2027+ Implementácia opatrenia</td></tr>
</table>

<table>
<tr><td>Číslo opatrenia: 4.1.2.2</td><td>Názov opatrenia: Spracovať analýzu využívania tradičných a inovatívnych materiálov a konštrukčných riešení v stavebnej praxi s cieľom vytvorenia rámca a podpory ich uplatenia v zmysle cieľov Nového európskeho Bauhausu.</td></tr>
<tr><td>Typ nástroja: legislatívne
Časový horizont: strednodobý</td><td>Hlavný gestor: UUPV SR
Spolupracujúci: ÚNMS SR, SKA, SKSI, PÚ SR, akademická sféra, súkromný sektor</td></tr>
<tr><td colspan="2">Cieľová skupina:
projektanti, architekti, inžinieri, správcovia pamiatkových objektov, developeri, výskumné inštitúcie, obce a VÚC</td></tr>
<tr><td colspan="2">Bližší popis opatrenia:
Cieľom opatrenia je spracovať analýzu využívania tradičných a inovatívnych materiálov a konštrukčných riešení v súčasnej stavebnej praxi na Slovensku. Analýza sa zameria na identifikáciu prekážok spojených s ich širšou aplikáciou v zmysle princípov Nového európskeho Bauhausu (NEB). Výstupom bude návrh rámca pre podporu ich využívania – vrátane legislatívnych, ekonomických a edukačných nástrojov. Rámec zároveň zohľadní potenciál tradičných materiálov pre udržateľnú výstavbu, ako aj adaptáciu inovatívnych riešení (napr. recyklované materiály, bio-kompozity, modulárne systémy) v súlade s cieľmi klimatickej neutrality a obehového hospodárstva.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Merateľné ukazovatele:
Návrh rámca podpory:
• počet navrhnutých opatrení (legislatívnych, finančných, vzdelávacích) na podporu využívania tradičných/inovatívnych materiálov
• Vypracovanie hĺbkovej analýzy</td></tr>
<tr><td colspan="2">Potrebné zdroje:
• <u>Personálne kapacity</u>:
- odborníci z rôznych oblastí stavebníctva a architektúry, administratívna a technická podpora
• <u>Finančné zdroje</u>:
- v rámci schválených limitov rozpočtu UUPV SR pri dodržaní celkového limitu verejných výdavkov na príslušný rozpočtový rok

• <u>Technologické zdroje</u>:
- vytvorenie platformy pre evidenciu, prístup k technickým referenciám a záznamom</td></tr>
<tr><td>Strategický rámec:
• NEB
• Stratégia rozvoja výskumu a inovácií SR</td><td>Míľniky:
• 2026-2028- Zriadenie pracovnej skupiny a vypracovanie metodiky na posudzovanie necertifikovaných riešení;
• 2028+ návrh zmien v príslušných technických normách</td></tr>
</table>

<table>
<tr><td>Číslo opatrenia: 4.1.2.3</td><td>Názov opatrenia: Vytvoriť a podporovať grantové programy a experimentálne zóny na realizáciu prototypov inovatívnych riešení a prípadových štúdií.</td></tr>
<tr><td>Typ nástroja: finančné/ investičné
Časový horizont: strednodobé</td><td>Hlavný gestor: UUPV SR
Spolupracujúci: Agentúra na podporu výskumu a vývoja, EUI</td></tr>
<tr><td colspan="2">Cieľová skupina:
univerzity a výskumné inštitúcie</td></tr>
<tr><td colspan="2">Bližší popis opatrenia:
Zavedenie grantových schém na podporu experimentálnych stavebných projektov (napr. inovatívne sídliská, nízkoemisné prototypy, drevodomy), vrátane území špeciálne určených na testovanie progresívnych riešení mimo štandardného regulačného rámca- resp. v ÚPD vyčleniť priestor na takéto územia za špecifických podmienok</td></tr>
<tr><td colspan="2">Merateľné ukazovatele:
• Počet experimentálnych projektov a prototypov
• Vyhodnotenie výsledkov aj na základe možnosti škálovania</td></tr>
<tr><td colspan="2">Potrebné zdroje:
• <u>Personálne kapacity</u>:
- tímy výskumníkov, inovátorov, dizajnérov a projektových manažérov z akademického, verejného aj súkromného sektora.Experti na hodnotenie dopadov, monitorovanie a metodickú podporu.
• <u>Finančné zdroje</u>:
- programy Európskej územnej spolupráce (UIA, EUI)
• <u>Technologické zdroje</u>:
- experimentálne zóny vybavené základnou infraštruktúrou pre testovanie inovatívnych riešení (napr. adaptívne stavby, zelené technológie, cirkulárna ekonomika, senzorické systémy). Digitálne nástroje na sledovanie výkonnosti a dopadov prototypov, vrátane GIS, BIM a IoT platforiem</td></tr>
<tr><td>Strategický rámec:
• Podpora aplikovaného výskumu a prepájania akademickej sféry s praxou
• Súlad s inováciami v oblasti klimatickej odolnosti a ekologického stavebníctva
Národná stratégia výskumu, vývoja a inovácií 2030, NEB</td><td>Míľniky:
• 2027- analýza finančnej náročnosti
• 2028- pilotné projekty
• 2028+ realizácia prototipov inovatívnych riešení</td></tr>
</table>